Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען!

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 51/1346 | Łódź, Wtorek 28 lutego 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג ז אדר תרפ"ח | Nr. 51/1346

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פּעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

5

יודישער ארבייטער וואהל-קאמיטעט „פּועלי-ציון"

הויפּט-וואהל-ביורא: 14 פּיראמאוויטשא 14.

אין געשלאסענע רייהען פאר'ן נצחון פון „פּועלי-ציון"!!!

פרייטאג, דעם 2 מערץ 7 אווענד קומט פאר א

פייערליכע וואהל-אקאדעמיע

זאל פילהארמאניע 20 נארוטאוויטשא 20

אונטער'ן נאמען: דאס יודישע ארבייטער-לאדז פאר „פּועלי-ציון"

אין פּראגראם: 1) דערעפענונג פון דער פייערונג – ה' האלענדערסקי; 2) דעפילאדע פון די פּראפעסיאנעלע פעראיינען מיט די פעראיינס-פאהנער; 3) פעסט-רעדע פון ערשטען קאנדידאט ח' **זרבבל** א. ד. ט.: „די אויפגאבען פון יודישן ארבייטער-דעפּוטאט אין נייעם סיים"; 4) ארויסטריט פון פארשטעהער פון פּראלעטארישע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס: אין נאמען פון דער לאדזער יודישער ארבייטערשאפט – **חיים בראנד**, פון די פּראפ. פעראיינען – **י. סטאלארסקי**, פון דער ארבייטענדיגער אינטעליגענץ – **ד"ר ל. שיפמאן**, פון דער ארבייטער-פרוי ח'טע **שיין בלימה**, פון דער ארבייטער-יוגענד – **לאווענדע**, פון חברים-כאלופּניקעס און האנדווערקער – **פראש**, פון די עלטערן-קאמיטעטן ביי די יודישע וועלטליכע שולען – **בעסער**; 5) פייערליך שלוס-ווארט – ח"ח **זרבבל** און **ש. עדעלמאן**.

בילעטען צום פרייז פון 30 גר. ביז 1 גילדען שוין צו בעקומען אין הויפּט-וואהל-ביורא, פּיראמאוויטש 14 און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע פון פילהארמאניע-זאל נארוטאוויטש 20.

33

אלגעמיינער יודיש-נאציאנאלער וואהל-בלאק

היינט, דינסטאג, דעם 28. פעברואר ד. י., 5 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין זאל „קאלאסעאום" זאכאדניא 53

א גרויסער פרויען-מיטינג

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: פרוי פאגעל, פרוי שטשעראנסקא-לעווין, פרל. ראזענבלום, סאבוטקא, פויזנער, יערוזאלעם, יאקובאוויטש א. א. איינגאנג נאר פאר וואהל בערעכטיגטע געגען איינלאדונגען.

---

33 עפענטליכע ערקלערונג! 33

אין צוזאמענהאנג מיט דער הכחשה פון דער מכלומרשטער „קירזשנער-פערוואלטונג" פון פאלודניאווא 4, וואס איז געווען אפגעדרוקט אין די נעכטיגע לאדזער צייטונגען, ערקלערען מיר: 1) קודם-כל עקזיסטירט ביים היינטיגען טאג לגמרי נישט קיין פערוואלטונג פון „קירזשנער-פאך" אויף פאלודניאווא 4. אויף דער לעצטער אלגעמיינער פערזאמלונג זענען געוועהלט געווארען בלויז 3 פערזאן, וואס האבען געהאט די איינציגע אויפגאבע צו רופען א צווייטע פערזאמלונג, וואס זאל פעסטשטעלען די לאגע אין פאך. דאס איז אבער ביז יעצט נישט געשעהן. 2) דאגעגען ערקלערען מיר אבער און שטעלען קאטעגאריש פעסט, אז א „קירזשנער-צעך" עקזיסטירט דוקא יא, און דאס – דוקא ביים צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד, זאוואדזקא 5. מיט אכטונג

די צייטווייליגע פערוואלטונג פון קירזשנער-צעך אין לאדז.

---

33 אכטונג, שוסטער-מייסטער 33

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס מיר האבען גערופען א מיטינג אויף היינט, 7 אווענד אין לאקאל פון אונזער פעראיין, זאוואדזקא 5 פון אלע אונזערע מיטגלידער, האט דער בונדיסטישער כלומרשטער „האנדווערקער-פעראיין" ארויסגעשיקט איינלאדונגען צו אונזערע מיטגלידער, אז זיי זאלען קומען אויף א פערזאמלונג אין דער דורך אונז בעשטימטער צייט, אין זייער לאקאל, זאכארניא 66.

מיר מעלדען דעריבער אלע אונזערע מיטגלידער, אז אונזער מיטינג קומט פאר אין אונזער אייגען לאקאל זאוואדזקא 5, צו וועלכען אלע ווערען געבעטען צו קומען.

שוסטער-מייסטער-פעראיין אין לאדז, זאוואדזקא 5.

פרעזעס (–) אבראמאוויטש.

אכטונג חברים פון „צעירי אגודת ישראל"!

33 אלע אונזערע חברים און סימפאטיקער, וועלכע האבען זיך נאך נישט רעגיסטרירט צו דער וואהל-אגיטאציע ווערען דרינגענד אויפגעפאדערט זיך צו פערשרייבען אין אונזער וואהל-ביורא נארוטאוויטשא 11 **חברים פערזוימט נישט! די שעה'ן זענען געציילטע! שטעלט אייך צו דער ארבייט! די אחריות איז גרויס!** דאס וואהל-ביורא איז אפען טעגליך פון 10 פר. ביז 10 אוו. די רעגיסטרירטע דארפען זיך שוין מעלדען אין ביורא נארוטאוויטשא 11. וואהל-טאמיטעט פון צעירי-אגודת-ישראל, לאדז.

18

יוד. וואהל-קאמיטעט ביים בלאק פון די נאצ. מינדערהייטען

מארגען, מיטוואך, דעם 29. פעברואר האלב 9 אין אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל, נארוטאוויטש 20

א גרויסער וואהל-מיטינג

-- מיט רעדעס -- וועלען ארויסטרעטען:

יצחק גרינבוים, א. הארטגלאס, ה. פארבשטיין, ד"ר א. ראזענבלאט, א. לעווינסאן, ש. וואלקאוויטש

איינגאנג לויט איינלאדונגען.

יוד. וואהל-קאמיטעט ביים בלאק פון די נאצ. מינדערהייטען.

18

היינט, דינסטאג, דעם 28. פעברואר ד. י., 8 א זייגער אווענד קומט פאר אין זאל איראפייסקי, זגערזשער 17, א גרויסער

וואהל-מיטינג 18

מיט דער בעטייליגונג פון: ד"ר י. ראזענבלאט, ד"ר טארטאקאווער, לאווניק א. יאעל, פ. לוביאניקער, י. זאלצבערג א. א. איינגאנג לויט איינלאדונגען!

411

געבעטע שטיהל געבעטע

פערשידענע פאסענער פון גאבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאראקא-צעראטע, שטעטס אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ווי אויך טאפעציר-געגענשטאנדען

קאזעטקעס די נייעסטע פאסאנען, מאטראצען אין 3 גאטונגען, אויך בעקומט מען ביי מיר סאלאן-גארניטורלעך אויף זייד-פאטעליקעס, ווי אויך גאנדאלקעס, קאווע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאלסטערן, פאר טאפעצירער פערש. פאסיגער פון בעסטער האלץ-אויסארבייטונג בעקומט איהר נור ביי

ג. לעווקאוויטש, פּולנאצנא 5

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

היילט נאך פערגעכלעסיגטע ציינער און מויל-קראנקהייטען, צאהן-פלאמבעס אהן שמערצען, העלט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9–12 פארמיטאג און פון 3–7 אין אוונד. צו ביליגע פרייזען. 1651

צוריקגעקערט.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגעריישע קראנקהייטען, קנעכעלער, רענטגען-באשטראלען און קווארץ-ליכט עלעקטרא-טעראפּיע. נעמט אן פון 12—3 נאכם. און פון 6—9 אין אוונד.

לעמשניצע-פרייזען.

506

ראנקזאגונג.

די אלע, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין דער לויה, ווי אויך די ה"ה דאקטוירים, וועלכע האבען בעת דער גאנצער קראנקהייט בעהאנדעלט מיין ליבען מאן, אונזער טייערן פאטער, שוויגער-פאטער, גרויספאטער, שוואגער און אנקעל

נ. ע. שלמה זלמן ניימאן

(לאנגיעהריגער פעלדשער)

וועלכער איז געשטארבען זונטאג, דעם 26-טען פעברואר 1928 און אין דעם זעלבען טאג צו קבורה געקומען, דריקען אויס דעם איניגסטען דאנק

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אנגעקומען די ליטווישע ענטפער=נאטע.

ר י ג א. 27 (ספ. טעל.) נעכטען אין אָווענד איז דער טעקסט פון דער ליטווישער תשובה אויף דער פוילישער נאָטע געבראַכט געוואָרען דורך א ספע-ציעלען קוריער צו דער ליטווישער געזאנדשאפט אין ריגא. די געזאנדשאפט וועט דורכ'ן פוילישען שאַרזש ד'אפער אין ריגא, ה' לוביענסקי, איבערגעבען די תשובה דער פוילישער רעגירונג.

ווי מ'גיט איבער זאָלען אין דער ליטווישער נאָטע ווידערהאָלט ווערען די פראגען פון דער ליטווישער רעגירונג, וועלכע זענען געשטעלט געוואָרען אין דער ערשטער נאָטע.

יודישע אַרבייטער אין די קוילען-גרובען פון סאָוויעט-רוסלאַנד.

מ אָ ס ק ו ע, (י.ט.א.) אין הסכם מיט די בעשלוסען פון דער אלפעבאנדישער קאָנפערענץ פון די יודישע סעקציעס פון קאָמוניסטישען יוגענד - פערבאנד, ווערט דורכגעפיהרט א פלאנמעסיגע אקציע צו בעשעפטיגען די יודישע אר-בייטער יוגענד אין דער קוילען-גרובען אינדוסטריע. די קאָנפערענץ האָט אָנ-גענומען א רייה פראקטישע בעשלוסען וועגען אריינציהען יודען אין דער גרויס-אינדוסטריע. די ענטשפרעכענדע אינסטאנצען פון דער סאָוויעטישער מאכט האָבען שוין ארויסגעגעבען גע-העריגע פעראָרדנונגען און אין די פאב-ריק-שולען דארף היי-יאָהר אָנגענומען ווערען א פערגרעסערטע צאָהל יוגענד-ליכע יודישע ארבייטער.

די יודישע סעקציעס פיהרען אויך א סיסטעמאטישע פראָפאגאנדע צווישען דער ארבייטסלאָזער יודישער יוגענד אין די קליינע שטעטלעך מיט'ן צוועק צו בעוועגען די דאָזיגע יוגענד גרינד-ליך צו ענדערען דעם לעבענס-שטייגער און אריינציהען זיך אין דער ארבייט אין די פאבריקען און קוילען-גרובען.

ליידענשאַפטליכע דעבאַטע אין אונגארישען פאַרלאַמענט וועגען נומערוס-קלאוזוס.

שארפער קאנפליקט בעת דער רעדע פון יודישען דעפּ. סאגדאר.

ב ו ד א פ ע ש ט, (י.ט.א.) בעת דער ווייטערדיגער דעבאַטע וועגען דעם „נומערוס - קלאוזוס" אין אונגארישען פארלאמענט האָבען זיך אָפגעשפילט ליידענשאפטליכע סצענעס. די סאָציא-ליסטישע דעפוטאטען עסטערגאליאס און דר. גיערקי האָבען אין זייערע רעדעס אָנגעוויזען, אז דער געזעץ-פּראָיעקט וועגען „נומערוס-קלאוזוס" איז א פּראָ-דוקט פון אנטיסעמיטיזם, וועלכער איז דער „סאָציאליזם פון די גאראנים". די יודען ווערען פערפאָלגט און ארויסגע-שטופּט פון פערשידענע געביטען פון ווירטשאפטליכען לעבען. יודען מיידען נישט אויס קיין פיזישע ארבייט. אלס בעוויז קען דינען דאָס, וואָס א בעדיי-טענדע צאָהל יודען איז בעשעפטיגט אין דער לאנדווירטשאפט. די יודען-פער-פאָלגונגען ברענגען דער מלוכה פיל מאטעריעלע און מאָראלישע שאָדענס.

דער יודיש - ליבעראלער דעפוטאט סאנדאָר האָט אין זיין רעדע אָנגעווי-זען, אז יודישע בירגער האָבען נישט פערדינט דערויף, זיי זאָלען בעטראכט ווערען אלס בירגער פון דער צווייטער קאטעגאָריע. פיל יו ען האָבען זיך בע-טייליגט נאָך אין די אונגארישע פריי-הייטס-קאמפען אין יאָהר 1848. פון דער פאר-מלחמה'דיגער גלייכבערעכטי-גונג פון די אונגארישע יודען איז קיין שפור נישט געבליבען. די יודען זענען ארויסגעשטויסען געוואָרען פון די מלוכה'-שע און קאָמונאלע אמטען, פון די טא-באק - פאבריקען און שענק-קאָנצעסיעס, איצט ווערען זיי אויך בעגרעניצט ביים פערנעהמען פרייע בערופען. עס איז דערגאנגען דערצו, אז יודען ווערען אויסגעשלאָסען פון אונגארישען העלדען-אָרדען.

די רעכטע דעפוטאטען האָבען גע-מאכט א גרויסען סקאנדאל בעת דעפּ. סאנדאָר האָט אין זיין רעדע ערקלערט, אז די פרוי פון גרינדער פון דער אונ-גארישער מלוכה ארפאד איז געוועזען א טאָכטער פון כוזרים-קעניג און ארפאד'ס מוטער איז געוועזען א יודיש קינד.

קאָנגרעס פון די אונגאַרישע סטודענטען

וויל זיך נישט אבזאגען פון נומערוס=קלאוזוס.

ב ו ד א פ ע ש ט, (י.ט.א.) דאָ איז געעפענט געוואָרען דער קאָנגרעס פון די אונגארישע אקאדעמישע פעראיינען, וועגען ענין פון „נומערוס קלאוזוס". ס'איז אויסגעוועהלט-געוואָרען א ספעצ-יעלע קאָמיסיע, וואָס האָט פאָרגעלעגט דעם פלענום פאָלגענדע רעזאָלוציע: דער פערבאנד פון די אונגארישע אקאדעמי-קער זאָגט זיך קאטעגאָריש ארויס געגען וועלכע עס אי(ענדערונגען פון דעם אלטען נומערוס - קלאוזוס - געזעץ, אין וועלכען ער זעהט פאַר דעם איינציגען געוועהר, וואָס קען בעשיצען די צוקונפט פון דער אונגארישער ראסע.

די העכסטע קריסטליכע און יורישע גייסטליכע אין אונגאַרען

דאַרפען זיך אַרויסזאגען אין געריכט וועגען תלמוד.

בוראַפּעשט, (יט"אַ) מיט אַ צייט צוריק האָט אַ געוויסער באַראָן אַלפאָנס לושענסקי פערעפענטליכט אַ פאַמפלעט אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז דער תלמוד איז פול מיט שנאה און בעליידיגונ גען געגען קריסטען און קריסטענטום. צוויי יורען האָבען ראַן עפענטליך ער־קלערט, אַז לושענסקי איז אַ ליגנער און פעלשט ציטאַטען פון תלמוד. רי ראָזי־גע יורען זענען צוליב רעם אָנגעקלאָגט געוואָרען אין געריכט רורכ'ן באַראָן לו־שענסקי און זיי זענען פער'משפט געוואָ־רען צו בעצאָהלען געלט ־ שטראָף. ראָם אַפּעלאַציאָנס ־ געריכט האָט אָבער מבטל געמאַכט רעם אורטייל פון פריי־רענס ־ געריכט און האָט פעראָרדענט דורכפיהרען אַ בעוויין ־ אויספאָרשונג, צי איז רי בראָשור פון לושענסקי טענ־רענציעז צוזאַמענגעשטעלט און צי זע־נען אין תלמוד ווירקליך פערהאַן פיינר־ליכע בעשולדיגונגען געגען קריסטען און קריסטענטום, אַלס עקספערטען וועלען צוגעצויגען ווערען רי העכסטע קאַטוי־לישע, פּראָטעסטאַנטישע און יורישע גייסטליכע אין לאַנר.

הילפס-פאָנד פאַר יודישע געזעלשאַפטליכע טוער

אויפ'ן נאמען פון וול. טיאמקין.

פּ אַ ר י ז, (יט"אַ) ראָ איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון פאָרשטעהער פון יו־רישע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס וועגען שאַפען אַ פאָנר אויפ'ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם יורישען כלל־טו־ער און פאָרזיצער פון רעוויזיאָניסטען־פערבאַנר וולאַרימיר טיאָמקין. וו. זשאַ־באָטינסקי האָט פאָרגעלעגט צו שאַפען אויפ'ן נאָמען פון וול. טיאָמקין אַ ספּעצ־יעלען הילפס ־ פאָנר, וואָס זאָל שטי־צען רי אַלמנות און יתומים נאָך רי פערשטאָרבענע יורישע געזעלשאַפטלי־כע טוער אָהן אונטערשיר פון פּאַרטיי און אַרבייטס ־ געביט. רער פּראָיעקט פון וול. זשאַבאָטינסקי איז מיט גרויס אָנערקענונג אָנגענומען געוואָרען רורך רי פערזאַמעלטע. אין קורצען ראַרף פאָר קומען רי קאָנסטיטואירונג פון רער נייער אינסטיטוציע אויפ'ן נאָמען פון וולאַרימיר טיאָמקין.

רער פאָרשטעהער פון יורישען נאַ־ציאָנאַלען פאָנר ה' פישער, וואָס האָט זיך בעטייליגט אין רער בעראַטונג, האָט מיטגעטיילט אַז ראָס רירעקטאָריום פון קרן־קימת האָט בעשלאָסען צו פלאַנצען אין ארץ־ישראל אַ וואַלר אויפ'ן נאָמען פון וול. טיאָמקין.

געשטאָרבען אַ פרוי מיטגליד פון דער מאַנדאַט-קאָמיסיע

ג ע נ ף, (יט"אַ) רעם 21־טען פעב־רואַר ה. י. איז געשטאָרבען אין שווע־רען פרוי ר"ר א. בונע־אוואיקסעל, אַ שוועדישע יוריסטען, וועלכע איז זייט פעברואַר 1921 געווען אַ שטענדיגער מיטגליר פון רער מאַנראַט ־ קאָמיסיע און האָט אין די יאָהרען 1926 און 1927 אויך געהערט צו רער שוועדישער רע־לעגאַציע אויף רי פלענאַר־פערזאַמלונג גען פון פעלקער ־ בונר.

רי ערשטע פלענאַר ־ פערזאַמלונג פון פעלקער ־ בונר האָט אויסגעדריקט רעם וואונש, אַז אין רער מאַנראַט־קאָ־מיסיע זאָל בעשטימט ווערען א'יך אַ פרוי, וועלכע וועט געוויס שענקען בע־זונדערע אויפמערקזאַמקייט רער לאַגע פון רי פרויערן און קינרער אין רי מאַנראַט ־ לענרער. הנם רער פעלקער בונר ראַט האָט רי ראָזיגע פאָרערונג נישט אַריינגענומען אין סטאַטוט פון רער קאָמיסיע, ראָך האָט מען ביי רער בע־שטימונג פון רי מיטגלירער זיך געריכ־טעט מיט'ן ראָזיגען וואונש און נאָמי־נירט אַ פרוי אַלס מיטגליר פון רער מאַנראַט־קאָמיסיע.

יודישער שניידער אין ווילנא בעגעהט זעלבסטמארד

ווייל ער קען נישט בעצאָהלען די שטייערען.

ווילנא 7 (טעלעפאָניש) דאָס יודי-שע ווילנא איז אויפגעציטערט געוואָ-רען פון א יודישען זעלבסטמאָרד, וואָס עס איז בעגאנגען דער איינוואוינער פון גרויס-סטעפאן גאַס 46 דער יודישער שניידער אפרים גרינשטיין, 50 יאָהר אלט.

דאָס טראגישע געשעהעניש איז פאָר-געקומען ביי פאָלגענדע אומשטענדען: די איינוואוינער פון דעם דערמאָהנטען הויז האָבען בעמערקט אינ'ם גערטענדל ליגען אין א טייך בלוט דעם שניידער אפרים גרינשטיין. נעבען איהם איז גע-לעגען א ראזיר-מעסער און נישט ווייט פונ'ם מעסער — א גלאָז, פון וועלכען עס האָט זיך געטראָגען א ריח פון עסיג-עסענץ. דער אומגליקליכער האָט, ווייזט-אויס, פריהער - אויסגעטרינקען א גרויסע דאָזע עסענץ און נישט קאָנעג-דיג זיך דערוואַרטען אויפ'ן טויט, האָט ער זיך איבערגעשניטען דעם האלז מיט א ראזיר-מעסער. דער זעלבסטמערדער איז געווען א פאָטער פון א גרויסער משפחה. ער איז שולדיג געווען שטייערן, צוליב וואָס מען האָט אין זיין וואוינונג אָבגעשריבען דאָס מעבעל און פערשי-דענע מכשירים.

גרינשטיין איז ארומגעלאָפען זוכען געלד אָבער ער האָט זיך נישט געקענט קיין עצה געבען. מורא האָבענדיג, אז מען זאָל איהם נישט פערקויפען די שטוב-זאכען און נישט קאָנענדיג פער-טראָגען די שאנד, וואָס ער וואָלט דער-פון געהאט, האָט ער בעשלאָסען אנ'-ענדע צו מאכען צו זיין לעבען.

Dr.med.A.URYSON
ספעציאל-ארצט
פאר אינערליכע קראנקהייטען
קאָנסטאַנטינער20, טעל.35-85
נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 887

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און מע-ער-שוועכע - קראנקהייטען היילונגס-קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָווענד

די ערצטליכע לאַבאראַטאריע
פון ד"ר מעד.
ST. HURWICZ
(אנאליזען פון אורין, בלוט, קאל א. אז. וו. אונטערזוכונגען פון נערווען, ראק, אויס-שיידונגען א. אז. וו.)
איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף
WSCHODNIA 76
(רוג נאַרוטאָוויטש-גאַס) טעל. 53-30.

„ארט"
ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער
אונטער דער ליידונג פון
מ. בראדערזאן.
ווייטער זאַל פון
„מאָנטי-פעל"
זאַכאַרניאַ 43.
לעצטער טאג!
היינט, דינסטאג-לעצטער טאג-1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.15 אָוו.
סאַלאָם אַלייקום
אָנהויב 9.15, סוף 11.45 אָווענד.
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאטער-קאסע פון 5 נאָכמ.

צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער געעהרטען פערוואל-טונגס-מיטגליד
נ"ע לייבעל באסם
דריקט אויס דער פערבליבענער פ א מ י ל י ע דעם טיפסטען ביילייד
די פערוואַלטונג פון קליינ=
הענדלער-פעראיין, אגראָדאָווא 10.
407

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאנטינער 9.
רוג זשכאָרניע טעל. 49-66
צאַהן=כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנק-הייטען פון שטשענקעס, גומענס, רושענצלעס, צאהן - פּלאמבירע א.אז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 אונ יום-טוב פון 10 — 12

Biuro Próśb
przy ul. PAŃSKIEJ 1
ש. האכבערג טעל. 36-77
קויפט אויס פאטענטען אויפ'ן יאָהר 1928. בע-מערקונג: איך נעהם אויך אָן צו ערלעדיגען דאַכאָ-דאָווי זעזנאניעס אויפ'ן יאָהר 1928. 843

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od wtorku 21—II 1928 r.
Dla dorosłych Drugi tydzień
ZMARTWYCHWSTANIE
podług nieśmiertelnego arcydzieła
hr. LWA TOŁSTOJA
Dla młodzieży
BEZDOMNY
podług wieści Hektora Malot'a „Bez Rodziny„.

הכחשה.
אין צוזאמענהאנג מיט דער נאָטיץ אין נעכטיגען „היינט" נומער 51, אז די לאָדזער ראדזימינער חסידים האָבען כלומרשט אפגערופען זייער בעשלוס צו שטימען פאר דעם אלגעמיינעם יודישען נאציאנאלען וואהל-בלאָק, פאר דער ליסטע 33, ערקלערען מיר, אז די דאָזיגע ידיעה איז דורכאויס פאלש. מיר אונטערהאלטען אונזער ערשטען בעשלוס צו שטימען איינשטימיג פאַר דער ליסטע נומ' 33, פאַר דעם אַלגעמיינעם יודישען נאַציאנאַלען בלאָק.
402
די לאָדזער ראַדזימינער חסידים.

אַכטונג, חברים בעקער- און קאָנדיטאָר-אַרבייטער
מיטגלידער און נישט=מיטגלידער!
דערמיט מאכען מיר אייך בעקאנט, אז די פערוואַלטונג פון בעקער=ארבייטער=פעראיין, לאגעווניצקא 4 האָט בעשלאָסען ארויסצושטעלען פאָדערונגען פאר מצה-ארבייטער, ווי: קנעטער און שיבער א פרייז פון 6 הונדערט גילדען פאר 12 טעג ארבייט 8 שעה אין טאָג. צו דעם צוועק רופען מיר א פער-זאמלונג אין לאָקאל פון אונזער פעראיין אויף מיטוואָך, דעם 29. ד. ח. פונקט 2 א זייגער בייטאָג. צו דער זעלבער צייט וועט זיך אָנהויבען די רעגיסטראַציע פון קנעטער און שיבער.
400
בעמערקונג: מיר מאכען דעריבער אויפמערקזאם אלע אויבענדערמאהנטע זיך נישט צו פער-רינגען אהן וויסען פון פעראיין, ווייל אזעלכע פריוואטע אפמאכען וועלען פון דער פערוואלטונג נישט אנערקענט ווערען. די פערוואַלטונג.

לאָדז. 23 פעברואַר 1928.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 28 פעברואַר 1928

אין גייעג

נאָך אמת און גערעכטיגקייט.

דער אמת און די גערעכטיגקייט זענען אייביג אַקטועלע פראַגען.

זיי זענען אַקטועל דאַן, ווען זיי זענען דאָ און ווען זיי זענען נישטאָ.

אַלענפאַלס — אייביג האַלט מען זיי אין איין זוכען.

איטליכער יחיד און גרופע, וואָס, לעבט זיך אויס אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון די ראָזינע צוויי בעגריפען, זוכט זיי לויט זיין השגה, לויט זיין אויפפאַסונג, לויט זיין טעמפּעראַמענט און מיט דער הילף פון אינסטינקט און — טעאָריע.

די אָפיציעלע געזעצגעבונג אָפּעריִרט מיט דער גערעכטיגקייט אויפ'ן יסוד פון פערשידענע קאָנאָניזירטע שולחן ערוך'ס מיט פעסטגעשטעלטע קאַנאָנען.

דער בירגער גיט זיך אַן'עצה מיט די ראָזינע צוויי בעגריפען, שטיצענדיג זיך אויף זיין אייגענע לאָגיק און גע־פיהל.

אַ לעבעדיגער ביישפּיל אָבער פון מאָסען — צוזומענישם, פון ערבוביה, פון אַ צייט, ווען דאָס גייעג נאָך אמת און גערעכטיגקייט דערגרייכט צו אַבסור דאַלע רעזולטאַטען איז די צייט פון וואַהלען.

ראַכט זיך, עס איז קלאָר, ווי דער טאָג, אַז אַ פּאַרלאַמענט דאַרף אויס־דריקען דעם גוטען ווילען פון פאָלק, דאַרף אַלס געזעצגעבערישע אינסטאַנץ ענטשטעהן אויפ'ן וועג פון אמת און גערעכטיגקייט.—

ראַכט זיך, אַז די שטרעבונג צו דעם אמת און גערעכטיגקייט אין דער פּאָליטישער הינזיכט דאַרף זיך נישט אונטערשיידען פון זוכען די ראָזינע אידעאַלען אין אַנדערע געביטען פון סאָציאַלען און מלוכה'שען לעבען, און דאָך...

ס'אַראַ מערקווירדיגע וואַהל — קאַמפּען אונז קומט אויס אַדורכצומאַכען!

מען דאַרף נישט זוכען און נישטערען. מען דאַרף נישט דערצו קיין ספּעציעלע וויטצוכטיגקייט, כדי צו זעהן, ווי אין דעם קאַמף צווישען פּאַרטייען און פערזאָנען גילט איין בולט'ער אַרגומענט — דער שקר.

אין גייעג נאָך דעם יושר'דיגען מלוכה שען וואָוילשטאַנד, נאָך דער אמת'דיגער גערעכטיגער פּאַרלאַמענטאַרישקייט טראַכט אויס איינער אויפ'ן צווייטען, וואָס אין דער קאָרט שטייט, און סיי די פּאַר־טיי סיי דער יחיד שטעלט זיך נישט אָפּ פאַר די ווילדעסטע אינסינואַציעס, פאַר די אומגעלומפערטסטע ליגענס, פאַר דעם שענדליכסטען שמוץ, כדי אַזוי אַרום צו דערגרייכען זיין רעפּרעזענטאַטי־ווען כמות.

וואָס פאַר אַנ'איכות אַזאַ סיסטעם פון אמת און גערעכטיגקייט — גייעג קאָן האָבען — קאָן מען זיך שוין פון פריהער־אויס פאָרשטעלען!

מ. ן.

דער שאַרפער עסטרייך־איטאַליענישער קאָנפליקט,

צוליב די רדיפות געגען די דייטשען אין טיראָל.

פון וויען קומען אָן ידיעות, אַז די איטאַליענישע רעגירונג האָט פּאַקטיש שוין איבערגעריסען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען מיט דער עסטרייכישער רעפּובליק און אַז דער איטאַליענישער געזאַנדטער זאָל אויפ'ן בעפעהל פון מוסאָליני'ן פערלאָזען וויען.

די פאָרמעלע סיבה פון קאָנפליקט איז די רעדע, וועלכע דער עסטרייכישער קאַנצלער זייפּעל האָט געהאַלטען דעם פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג אין עסטרייכישען פּאַרלאַמענט געגען דער פּאָליטיק פון איטאַליען בנוגע דער דייטשער בעפעלקערונג אין טיראָל. די איטאַליעניש־עסטרייכישע בעציהונגען זענען אָבער שוין געווען אָנגעשטרענגט צוליב דעם פערהאַלטענעם טראַנספּאָרט געוועהר, וועלכער איז אָפּגעשיקט געוואָרען פון איטאַליען פאַר אונגאַרן.

דעם 7. פעברואַר זענען די דייטשע דעפּוטאַטען שטיינעגער און יעגער אַרויסגעטרעטען אין טיראָלער לאַנדטאָג מיט שאַרפע רעדעס געגען דער איטאַליענישער פּאָליטיק בנוגע דער דייטשער בעפעלקערונג אויף דער טיראָלער טעריטאָריע, וועלכע איז צוגעמיילט געוואָרען נאָך דער מלחמה צו איטאַליען. מוסאָליני האָט זיך געווענדעט צו דער עסטרייכישער רעגירונג מיט דער פאָדערונג צוצושטעלען דעם טעקסט פון די רעדעס מיט אויפקלערונגען מצד דער עסטרייכישער רעגירונג.

דעם פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג האָבען עטליכע דעפּוטאַטען אין עסטרייכישען נאַציאָנאַל־ראַט שאַרף אַטאַקירט זייפּעל'ס רעגירונג צוליב דעם, וואָס זי בעזומט נישט אָן קיין דיפּלאָמאַטישע שריט אין איטאַליען צו פערטיידיגען די דייטשען אין טיראָל. די דעפּוטאַטען האָבען אָנגעוויזען, אַז אין טיראָל קען מען נישט בעקומען קיין בירגערשאַפט, קיין זעלבסטפערוואַלטונגען זענען נישטאָ, די דייטשע דעפּוטאַטען טאָרען זיך נישט פערשטענדיגען מיט זייערע וועהלער, כמעט די גאַנצע דייטשע פּרעסע איז פערניכטעט, קריטיקירען די מאַכט טאָר מען נישט, ס'איז פערבאָטען אָנצורופען דאָס לאַנד „טיראָל". מ'טאָר נישט אַרויסנעבען קיין שום אויסגאַבען מיט דייטשע אויפשריפטען, די עפענטליכע לאָקאַלען זענען פערפליכטעט צו אַבאָנירען די איטאַליענישע צייטונגען.

די דעפּוטאַטען האָבען אויך אָנגעוויזען אויף אַ גאַנצע רייהע פיזישע גוואַלד־טאַטען, וועלכע זענען בעגאַנגען געוואָרען אויף דייטשען, וועלכע ווערען גע־הרג'ט, פערוואונדעט און אַריינגעוואָרפען אין טורמע בלויז פאַר אָנערקענען זיך אַלס דייטשען. לעצטענס איז אפילו פערוועהרט געוואָרען צו לערנען רעליגיע אין דער דייטשער שפּראַך.

די רעדנער האָבען אויך אָנגעוויזען, אַז זייט צוויי יאָהר פערנעהמען זיך מיט דער דאָזיגער פראַגע די געזעלשאַפטען פון פריינד פון דער פעלקער־ליגע און זיי האָבען בעשלאָסען אויפמערקזאַם צו מאַכען די פעלקער־ליגע אויף דער האַנדלונג פון איטאַליען צו די דייטשען אין טיראָל.

די רעדעס פון די דעפּוטאַטען האָבען בעקומען די צושטימונג כמעט פון גאַנצען נאַציאָנאַל־ראַט. דער קאַנצלער זייפּעל איז דערביי געצוואונגען געוואָרען צו נעהמען אַ וואָרט און האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע. דער קאַנצלער האָט אין אָנהויב אונטערגעשטראָכען, אַז די בעציהונג צו איטאַליען איז אַ פראַגע פון דער אויסלענדישער פּאָליטיק, בנוגע וועלכער עסטרייך קען נישט שווייגען, הגם פון דער אַנדערער זייט גרעניץ ווינשט מען זיך דאָס יאָ. דער קאַנצלער האַלט, אַז רעדען פון אינטערנאַציאָנאַלע זאַכען הייסט בשום אופן נישט זיך אַריינמישען אין די אינערליכע אָנגעלעגענהייטען פון אַן'אַנדער מלוכה, די שלום־טראַקטאַטען האָבען נישט בעזייטיגט די מינדערהייטס־פראַגען, נאָר האָבען זיי נאָך פילפאַך פערמעהרט, די דאָזיגע פראַגען האָבען אַ וויכטיגע בעדייטונג צו דערהאַלטען דעם אייראָפּעאישען שלום, אַלס גרויסע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען. ס'וואָלט געווען פון אונזער זייט, האָט דער קאַנצלער געזאָגט, נישט פערשטענדליך, ווען מיר וואָלטען זיך פערהאַלטען אַזוי ווי ס'וואָלט בכלל נישט עקזיסטירט קיין דייטשע מינדערהייטס־פראַגע אין איטאַליען.

דער קאַנצלער האָט ווייטער געזאָגט, אַז דאָס ווענדען זיך צו דער פעלקער־ליגע מיט דער דאָזיגער פראַגע וואָלט געווען אַ הוילע דעמאָנסטראַציע, וועלכע וואָלט געווען פערבונדען מיט אַ געוויסער געפאַהר. ער וויל דעריבער נישט אויסנוצען די ליידען פון די דייטשען אין טיראָל צוליב דעמאָנסטראַציע־צוועקען.

קאַנצלער זייפּעל האָט זיך דערנאָך געווענדעט צו דער איטאַליענישער רעגירונג און צו מוסאָליני'ן און געזאָגט, אַז ער וויל נישט זיך אַריינמישען אינעריליכע אָנגעלעגענהייטען פון איטאַליען, ער קומט אָבער מיט אַן'אָנקלאַגע.

„מיר גלויבען — האָט זייפּעל ערקלערט — אין אַ העכערער רעכט, אין דער אינטערנאַציאָנאַלער מאָראַל, וועלכע שטעהט איבער דער אינטערנאַציאָנאַלער רעכט. מ'קאָן נישט פאָדערן, אַז מיר זאָלען אָוועקמאַכען מיט דער האַנד עניינים פון געוויסען. איך וועל מיך מיט דער גאַנצער ענטשלאָסענהייט וועהרען אַקעגען דעם, אַז די גרעניצען פון דעם ערלויבטען זאָלען נישט צופיל איבער־געשריטען ווערען, ווייל אַנדערש וואָלט איך געמוזט ליגען זאָגען".

דער קאַנצלער האָט אויך ערקלעהרט, אַז איטאַליען דאַרף זיך נישט בייזערען צוליב די רעדעס, ווייל דער שטאַרקער דאַרף פאַר זיי קיין מורא נישט האָבען. קיין שום דראָהונגען האָבען זיי נישט ענטהאַלטען. דאָס זעלבע אויך די רעדעס פון די דייטשע דעפּוטאַטען אין טיראָלער לאַנדטאָג דעם 7 פעברואַר ד. י. מ'דאַרף זיך אָבער צו דעם צוגעוואוינען, אַז עסטרייך איז אַ פריי לאַנד און האָט דאָס רעכט פריי אַרויסצוזאָגען איהרע געדאַנקען.

דעם קאַנצלערס רעדע איז געווען דער ענטפער פון דער עסטרייכישער רעגירונג אויף מוסאָליני'ס פאָדערונג, אַז די עסטרייכישע רעגירונג זאָל נעהמען אַ שטעלונג צו די דייטשע רעדעס אין טיראָלער לאַנדטאָג.

זייפּעל'ס רעדע האָט אָבער נאָך מעהר דענערווירט די איטאַליעניש־פאַשיסטישע פּרעסע און מוסאָליני'ן אַליין און ער האָט אַרויסגערופען אַ דיפּלאָמאַטישען קאָנפליקט מיט נאָטעס, אָפּרופען די דיפּלאָמאַטישע פאָרשטעהער א. א. וו. דער ענין איז נאָך נישט אויפגעקלערט און וועט וואַהרשיינליך קומען אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע.

ק. ר.

דער שרעקליכער ווידוי

פון אַ יוד, וואָס האָט געהאָלפען רויבען, מאָרדען פּאָגראָם־קרבנות.

דאָס גרעניץ שטעטעלע ווערטושען (רומעניען) וועט פערשריבען ווערען אין דער יודישער געשיכטע מיט שוואַרצע אותיות. דאָ האָבען אונזערע אומגליקליכע ברידער פון אוקראַינע געפונען זייער אייביגע רוה נאָך גרויסע און שווערע מאַטערנישען און טויט־ליידען. דאָ אַרום זענען פערבייגעפאָהרען טויזענדער יודישע פליכטלינגע אין דער צייט פון די שחיטות אונטער פּעטלורא'ס הערשאַפט.

אָבער בעזונדערס וועהטאָגיג איז דאָס, וואָס צו אונזער גרויסער שאַנדע, זענען פיל ווערטושענער יודען פערמישט אין די בלוטיגע רציחות...

איך בין געגאַנגען צוזאַמען מיט מיינעם אַ גוטען פריינד איבער'ן שטעטעל און בעטראַכט די נייע הייזער, וועלכע שטעהען אויסגעשטעלט כמעט אין גאַנצע צוויי רייהען. פון וואַנען האָבען זיך פלוצלונג גענומען אין ווערטושען, אין אַט דעם פערוואָרפענעם אַרימען שטעטעלע, אַזוי פיל נייע און שעהנע הייזער, מיט וועלכע עס וואָלט זיך נישט געשעהמט אפילו אַזאַ שטאָט ווי קעשענעוו?

איך האָב געשטעלט די פראַגע מיין פערט: וועסט נאָך מעהר איבעראַשט ווערען, ווען דו וועסט אַריינקומען אין די הייזער און וועסט זעהן וואָס דאָרטען געפינט זיך.

און ווירקליך, עס פערבלענדעט די אויגען די רייכקייט, וואָס איך האָב דאָרטען געזעהן. די מלאכי־חבלה, די ווערטושענער אויפגעקומענע „קולאַקעס", וואָס האָבען צוריק מיט עטליכע יאָהר פערשמירט זייערע הענד אין אומשולדיג יודיש בלוט, פראַווען יעצט נאָך זייערע סעודות, זיי בעלעקען זיך נאָך פון יענעם רויב, וועלכער האָט זיי געגעבען די וועלט צו זעהן.

צו 10–15 פונט זילבער אין אַ שטוב האָב איך געזעהן, זילבערנע הענג־לייכטער, זילבער־רעהרענדיגע און פון פער־שידענע קונסט־אַרבייט, זילבערנע סאַמאָווארען, צו צוויי—דריי אין אַ הויז, גאָלד, דימענטען, פערל...

און אַז איך האָב אַ פראַגע געטאָן ביי איינעם פון די ווערטושענער נייע גבירים: „ווען, און ווי אַזוי, זענט איהר עס פלוצלונג אַזוי רייך געוואָרען? איך הער דאָך, אַז ווערטושען איז פערזונקען אין נויט." האָט ער מיר געענטפערט מיט אַ ציניש שמייכעלע:

— ע־ע־ע... נישט פון היינטיגע געשעפטען... מיר זופען נאָך פון יענע יאָהרען, ווען די אוקראַינער יודען זענען געלאָפען צו אונז, און מיר האָבען זיי אויסגעהאַלטען וואָכען לאַנג, און דערפאַר האָבען זיי אונז בעלוינט מיט זילבער, גאָלד א. ד. גל.

יאָ, זיי קענען נישט פערגעסען יענע טעג, ווען דער בלוט־דורשטיגער מאַראַרעסקו האָט אַלע נאַכט געוואָרפען אין טייך אַריין צעהן—צוואַנציג מענשען, בערויבענדיג זיי פריהער פון קאָפּ ביז די פיס, און דערנאָך זיך געטיילט מיט די יודישע אויסוואורפען, וועלכע האָבען צוזאַמען מיט איהם געאַרבייט.

זעקס און דרייסיג קברים האָב איך געזעהן אויפ'ן ווערטושענער בית־עלמין 36 טראַגעדיעס, שוידערליכע טראַגעדיעס, ליגען בעהאַלטען אונטער די מצבות. און אין יעדען קבר — צו עטליכע נפשות. מען האָט דעמאָלט ניט געוואָלט אויפרייסען די אויגען פון דער מאַכט, זי זאָל וויסען, אַז הונדערטער פליכטלינגע שוואַרצען די גרעניץ, האָט מען זיי בעערדיגט צו 4 — 5 אין איין גרוב.

ווערשעהמטע ליגען זיי גרעניץ ביים פּלויט פון בית־עלמין, און דער געדיכטער רויך פון די ווערטושענער בור־מעל־פאַבריקען, וואָס די אויפגעקומענע נגידים האָבען אויפגעשטעלט, פערשלינט די מצבות פון יענע יודען, וואָס פון זייער געלד זענען די פאַבריקען געבויט געוואָרען. און נאָר נישט... עס דרעהען זיך אום אין שטעטעל יודישע באַנדיטען, אויסוואורפען, מצורעים, און שפּילען נאָך די ראָלע פון פילאַנטראָפּען בעל־טובה'ניקעס...

איינער פון די אויסוואורפען האָט דאָ נישט לאַנג זיך מתודה געווען פאַר אַ בית־דין פון דריי מענשען אויף זיינע שעהנע מעשים, וואָס ער האָט אָבגעטאָן אין זיין לעבען.

דער „ראַשקאָווער מילנער" — אַזוי האָט מען איהם גערופען. געטאָן האָט ער באמת שוידערליכע זאַכען.

דער מילנער איז קראַנק געוואָרען, און די דאָקטוירים האָבען געזאָגט, אַז ער האָט נאָך צו לעבען עטליכע שעה. זיינע בני בית האָבען זיך שטאַרק אַוועקגעלעגט און אַלעס געטאָן איהם צו דערהאַלטען ביים לעבען, אָבער דער קראַנקער האָט זיך איינגע'עקשנ'ט און קיין הייל־מיטלען נישט געוואָלט בענוצען, ער האָט ערקלערט, אַז איהם איז ליבער דער טויט, איידער צו לעבען ווייטער.

ער האָט געשיקט רופען צו זיך דריי יודען און פאַר זיי געזאָגט ודוי. אָבער נישט דעם געוועהנליכען ודוי, נישט פון קיין ספר'ל אַרויס האָט ער געזאָגט, נאָר ער האָט דערצעהלט, וואָס ער האָט פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר אָפּגעטאָן... און אַ גרויל געהט אַריבער איבער'ן לייב ווען מען הערט זיין ודוי.

— זייט וויסען, יודען, — האָט ער געזאָגט — אַז פאַר אייך ליגט דאָ נישט קיין מענש, נאָר אַ טייוועל. נישט קיין יוד, נאָר אַן'אויסוואורף. יאָ, איך בין, אַ דאַנק גאָט, ביי אַלע מיינע געדאַנקען, און איך ווייס וואָס איך רעד.

ווען די אומגליקליכע יודען זענען געלאָפען פון אוקראַינע אַהער, קיין בעסאַראַביען, האָב איך געהאַלטען אין אַ רענדע מיין מיהל, וואָס געפינט זיך ביים ברעג דניעסטער. איין טאָג איז צו מיר געקומען דער בעוואוסטער מלאך־המות מאַראַרעסקו, און מיר פאָרגעשלאָגען צו ווערען זיין שותף ביים בערויבען די פליכטלינגע. ער האָט מיר געגעבען צו פערשטעהן, אַז דאָס איז נישט קיין פער־ברעך, ווייל, סאַי ווי סאַי, אויב מיר וועלען זיי ניט בערויבען, וועט מען זיי ערגעץ וואו אַנדערש בערויבען פון קאָפּ ביז די פיס. דער בייזער גדאַנק האָט בעזיגט. איך האָב געגעבען מיין צושטימונג.

און פון דאַמאָלס אָן, ליבע יודען, בין איך געזונקען אין בלאָטע, אין בלוטיגע בלאָטע, אין מענשליכע טרעהרען, איך בין איצט נישט אימשטאַנד אויסצורעכענען אַלע מיינע פערברעכענס, מיינע מינוטען זענען געצעהלטע, אָבער איך וועל איבערגעבען די וויכטיגסטע פון זיי. אפשר וועט מיר גאָט מוחל זיין מיינע שווערע זינד, נאָכדעם ווי איך וועל זיך פאַר אייך מתודה זיין.

עס איז געווען אַ ווינטער־נאַכט. דער טייך איז ערטערווייז געווען געפרוירען. פון יענער זייט טייך זענען פליכטלינגע געגאַנגען איבער'ן אייז, איינשטעלענדיג זייער לעבען. מיט אַמאָל דערהער איך אַ פייף. דאָס איז געווען מאַראַרעסקו'ס אַ צייכען צו זיינע מיטהעלפער, אַז ס'איז דאָ רויב, דאָס הייסט, אַז מען האָט פערהאַלטען היימלאָזע. אין אַ צעהן מינוט אַרום האָט מען צו מיר אין מיהל אַריינגעפיהרט אַ פאַמיליע פון אַ פאָטער, אַ מוטער, צוויי קינדער און אַ פּלימעניצע. קוים וואָס זיי האָבען גערוהרט מיט אַן'אבר. און אָנגעשראָקען זענען זיי געווען, אַז די אויגען האָבען ביי זיי אַרויסגעשטאַרטשעט פון די לעכער.

מאַראַרעסקו איז באַלד אָנגעקומען און אַרויסגעטריבען זיינע מיטהעלפער. ווען מיר זענען געבליבען אויג אויף אויג מיט די פליכטלינגען, האָט מאַראַרעסקו אַרויסגעצויגען זיין רעוואָלווער און צו־לענדיג אין זיי, האָט ער געזאָגט: אָדער אייער לעבען ווערט דאָ איבערגעהאַקט אָדער איהר גיט אונז אַלעס, וואָס איהר פערמאָגט.

איך האָב זיי געוואָרענט, דאָס אויב זיי וועלען אויסבעהאַלטען כאָטש די מינדסטע זאַך, וועל איך זיי אַראָב־

(ווייטער זעה 6־טע זייט).

Dr. H. Wolkowyski

זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנע 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציעל־ערצט פאַר הויט־ און וועגעריש קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ באַזונד. וואַרטע־זאַל.

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

וועגעריש און הויט־קראַנקהייטען. מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (מאַר־אויספּאַל), רענטגען־שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט. דאַמען פון 4—5 אָוונט.

ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון. נעהמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

לאָדז
27 פעברואַר 1928

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז
27 פעברואַר 1928

28 דינסטאַג ז אדר תרפ"ח	פעברואַר זון-אויפגאַנג 6 33 זון-אונטערגאַנג 5.10 לענג פון טאָג 10.37

היינט שטיצע פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע

(§) היינט בעקומען אויסגעצאָהלט אין אַרבייטסלאָזען פאָנד (אַל. קאָשטיושקי 9) אינטערשטיצונג די אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע, וועלכע האָבען צוליב וואָס עס איז נישט סיבות נישט בעקומען קיין אונטערשטיצונג דעם 23 און 24 ד. ח. און זייערע רעקלאַמאַציעס זענען אָנגענומען געוואָרען.

אינספּעקציע אין די טורמעס.

(א) נעכטען האָט אין לאָדז געווייל אַ דעלעגאַט פון יוסטיץ-מיניסטעריום אינספּעקטאָר העניק וואַפּניאַרסקי, וועלכער האָט אַדורכגעפיהרט אַן אינספּעקציע אין די טורמעס אויף טאַרגאָווע, קאָפּערניק און גדאַנסקי.

די ליסטע 18 האָט נישט אין לאָדז קיין אויסזיכטען אויף אַ מאַנדאַט, ווייל עס געהען מיט איהר בלויז א הייפעל ציוניסטען און אַ קליינע גרופּע בירגערליכע דייטשען. דערפאַר איז אַרויסגעוואָרפען יעדער שטימע פאַר דער דאָזיגער ליסטע.

דאַגעגען אַרום דער ליסטע 33 גרופּירען זיך אַלע יודישע פּאָליטישע, עקאָנאָמישע און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס און דערפאַר האָט זי אַ געזיכערטען מאַנדאַט אין לאָדז. שטימט זשע פאַר איהר און העלפט צום נצחון פון יודישען אחדות!

פּסח-הילף-אַקציע פון „תומכי אורחים“.

אויף דער זונטאָגדיגער פערוואַלטונגס-זיצונג פון „תומכי אורחים“ איז בעשלאָסען געוואָרען אויף דעם הײַ-יאָהריגען פּסח אונטערצונעמען אַ פּסח-אַקציע אין גרעסערען פערנעם.

פון די קיך, זאָל געגעבען ווערען אומזיסט פאַר 300 פּערזאָנען צו עסען פּסח. פאַר 500 פאַמיליעס זאָל געגעבען ווערען פּראָדוקטען אין ווערט ביז 35 זלאָטעס פאַר אַ פאַמיליע. עס איז צו האָפען, אַז די בעפעלקערונג וועט זיך גוט בעציהען צו דער פּסח-אַקציע, און דאַדורך העלפען לינדערען די גרויסע נויט פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) מ. ליפּיעץ (פּיעטרקאָווער 193) ע. מילער (פּיעטרקאָווער 46) וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15) מ. פּערלמאַן (ציגעל-גאַס 64) ה' ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקא 37) ס. יאַנקעלעוויטש (אַלט-שטאָט 9)

אַרום דער ליסטע 33 גרופּירען זיך דאָס רוב מנין ובנין פון יודענטום אין פּוילען, ממילא אויך פון לאָדזער יודענטום. דערפאַר איז אויך דער יודישער מאַנדאַט פון לאָדז אַ געזיכערטער פאַר דער ליסטע 33 צי וועסטו יודישער וועהלער זיין אַ פּורש מן הצבור?

איטאַליענישער שטרייק פון טעלעפאָן-אָנגעשטעלטע אָפּגערופען.

שטרייקען אין פאַבריקען.

(§) עהערנעכטען איז פאָרגעקומען אַ פערוואַלטונגס-זיצונג פון פעראיין פון אָנגעשטעלטע אין עפענטליכע אינסטיטוציעס. עס איז בעהאַנדעט געוואָרען די פראַגע וועגען דער אַקציע פון די לאָדזער טעלעפאָן-אָנגעשטעלטע.

אַזוי ווי אַלע אינטערווענצען, סיי אין לאָדז סיי אין וואַרשאַ האָבען נישט געבראַכט פאַר די טעלעפאָן-אָנגעשטעלטע קיין גינסטיגע רעזולטאַטען האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען, אַז היינט דעם 28. הויבען די טעלעפאָן - אָנגעשטעלטע אָן אַן איטאַליענישען שטרייק, ד. ה. מען וועט נישט פערבינדען די אַבאָנענטען פאַר פריוואַט-געשפרעכען. דער איטאַליענישער שטרייק וועט דויערן ביז עס וועט צוזאַמענגערופען ווערען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די פאָרשטעהער פון פ. א. ס. ט. מיט דער פערוואַלטונג פון דעם טעלעפאָן-אָנגעשטעלטען - פעראיין.

וועגען דעם בעשלוס אָנצוהויבען שוין היינט אַן איטאַליענישען שטרייק האָט די פערוואַלטונג מיטגעטיילט דעם רעגירונגס-קאָמיסאַר סטשעמינסקי, דעם אַרבייטס-אינספּעקטאָר וואָיטקיעוויטש און דעם דירעקטאָר פון די לאָדזער טעלעפאָנען אינזש. אולעיסקי.

(§) אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעמיהונגען וואָס דער פערבאַנד פון די אָנגעשטעלטע אין די אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך האָט געמאַכט אין וואַרשאַ, איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די טעלעפאָן בעאַמטע.

צוליב דעם וואָס דאָס אַרבייטס מיניסטעריום האָט פאָרגענומען שריט צו ליקווידירען דעם סכסוך איז בעשלאָסען געוואָרען דערווייל דעם שטרייק אָפּצורופען.

* * *

(§) אין דער פאַבריק פון א. דאַובע האָט אויסגעבראָכען אַ שטרייק צוליב אַ לוין-סכסוך.

* * *

(§) אין ווידזעווער מאַנופאַקטור דויערט דער שטרייק אין דער מעטאַל-אָבטיילונג, ווייל די דירעקציע האָט בעשלאָסען צו פערקלענערען די לוינען אויף 20 פּראָצענט.

וועגען יודישע בעאַמטע אויף דער פּאָסט.

בונדישע דעלעגאַציע ביים פּאָסט-דירעקטאָר.

(§) נעכטען איז ביים דירעקטאָר פון דער לאָדזער פּאָסט פלוטשעניק געוועזן אַ דעלעגאַציע פון צענטראַל-ביוראָ פון די קלאַסען-פעראיינען און די פּערזאָנען פון די ראַטמענער מילמאַן און מאַרגענטאַלער וועגען צונעהמען יודישע אָנגעשטעלטע אין די לאָדזער פּאָסט-אַמטען.

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז אין פּאָסט-מיניסטעריום האָט מען צוגעזאָגט דער דעלעגאַציע פון דער צענטראַלע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, אַז אין דער צוקונפט וועלען בעריקזיכטיגט ווערען אָפּערטען פון יודען אויף נייע שטעלעס אין דער פּאָסט, אַזוי ווי איצט דאַרפען אין וואַרשאַ. און אין לאָדז צוגענומען ווערען נייע 250 אָנגעשטעלטע, האָט די דעלעגאַציע געבעטען, אַז דער דירעקטאָר פלוטשעניק זאָל נעהמען אין אַכט די ערקלעהרונג פון פּאָסט-מיניסטעריום.

דער דירעקטאָר פלוטשעניק האָט געענטפערט, אַז אין פּרינציפּ האָט ער גאָרנישט געגען בעשעפטיגען יודען אויף דער פּאָסט, דאָס אָננעהמען אָנגעשטעלטע, געהער אָבער צו דער גענעראַל-דירעקציע פון דער פּאָסט אין וואַרשאַ.

צוליב דעם, האָט די דעלעגאַציע געבעטען דעם ה' פלוטשעניק, אַז די יודישע אָפּערטען, וואָס ווערען געשיקט קיין וואַרשאַ, זאָלען בעקומען אַ גינסטיגע מיינונג פון דער לאָדזער דירעקציע.

18
דער בעסטער און ווידיגסטער ענטפער אויף מסירות און בלוט-בלבולים איז דער נצחון פון דער ליסטע 18

וועגען די רעכט פון יודישע פאַך-שולען.

אַ דעלעגאַציע פון האַנדווערקער-פערבאַנד ביים בילדונגס-מיניסטער.

ווי בעוואוסט, וועלען אויפ'ן גרונד פון צעכען-געזעץ די האַנדווערקער דאַרפען בעלעגען געהעריגע עקזאַמענס אויף געזעלען און מייסטער פאַר ספּעציעלע קאָמיסיעס.

אויפ'ן גרונד פון איינעם פון די אויספיהרונגס-תקנות האָבען אויך נעוויסע מיטעל-פאַך-שולען דאָס רעכט אַרויסצוגעבען זייערע שילער געהעריגע צייגנישען נאָכדעם, ווי זיי וועלען פּראַקטיצירען אויסער דער שול אין ענטשפּרעכענדען פאַך. דאַגעגען די האַנדווערקער-שולען האָבען נישט בעקומען די דערמאָנטע רעכט, הגם הויפּטזעכליך די דאָזיגע שולען דאַרפען זיין בערעכטיגט צו געבען אַזעלכע צייגנישען.

צוליב דעם, וואָס די דאָזיגע פּראַגע איז בעטראַכט געוואָרען אין האַנדעלס-מיניסטעריום, וואָס דאַרף צוזאַמען מיט'ן בילדונגס - מיניסטעריום אָננעהמען אַ שטעלונג אין דער פראַגע, איז דער פאָרשטעהער פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער-פערבאַנד אינזש. א. טשערניאַקאָוו אויפגענומען געוואָרען דעם 23-טען ה. ח, דורכ'ן מיניסטער דאָברוצקי וועמען ער האָט פאָרגעשטעלט פאָלגענדע דעזידעראַטען בנוגע דער יודישער מלאכה :

1) די געזעלשאַפטליכע און שטאַטישע האַנדווערקער-שולען, וועלכע בילדען אויס האַנדווערקער פון פערשידענע פאַכען, דאַרפען אויך זיין בערופען אַרויסצוגעבען צייגנישען אויף געזעלען און מייסטערס ;

2) עהנליכע צייגנישען דאַרפען די האַנדווערקער אויך אַרויסגעבען די קאַנדידאַטען אויף זעלבסטשטענדיגע האַנדווערקער, וועלכע ווילען בעלעגען אַן עקזאַמען אין די דערמאָנטע שולען.

מיט דער דאָזיגער פראַגע האָט זיך דער ה' מיניסטער שטאַרק פעראינטערעסירט, אונטערשטרייכענדיג איינינע מאָל, אַז די אָרגאַניזאַציע פון שול-וועזען גיט אַ גאַראַנטיע פון אַ אָביעקטיווען עקזאַמענירען די האַנדווערקער, ווייל אַזאַ שולע איז טאַקע דערצו בערופען.

דערנאָך האָט ה' אינזש. טשערניאַקאָוו בעריהרט די פראַגע פון די דערגענצונגס-שולען, אָנווייזענדיג דערויף, אַז אין דער מעהרהייט שטעדט געפינען זיך נישט אַזעלכע שולען, און עס קאָן דעריבער נישט זיין קיין רעד, אַז אַ טערמינאַטאָר, פון וועמען דאָס געזעץ פערלאַנגט פאַר'ן צוטרעטען צום עקזאַמען אויף אַ טשעלאַדניק דאָס ענדיגען פון אַ דריי-יעהריגען קורס פון אַ דערגענצונגס-שולע — זאָל קאָנען דעם פערלאַנג ערפילען. אין וואַרשאַ צ. ב. האָבען אויף 28,850 האַנדווערקער-יוגענד קוים 11.000 געפונען אַן אָרט אין די שטאָדטישע דערגענצונגס-שולען.

דער דעלעגאַט האָט דעריבער געבעטען דעם ה' מיניסטער: 1) צו בעפרייען די טערמינאַטאָרען פון צו ענדיגען דערגענצונגס-שולען אין די ערטער וואו אַזעלכע שולען עקזיסטירען נאָך נישט, אָדער ס'איז פאַרהאַן צו ווייניג; 2) בעפרייען די טערמינאַטאָרען, וועלכע האָבען נישט געהאַט די מעגליכקייט צו ענדיגען די שולע צוליב דער ענטשטעהונג פון די שולען מיט אַ פערשפּעטיגונג, פון דער פליכט צו ענדיגען דעם גאַנצען קורס ; 3) צוליב דעם וואָס אין אַ רייהע שטעדט וועלען צוליב פערשידענע סבות אין די נאָהענטסטע יאָהרען נאָך נישט געשאַפען ווערען די נויטיגע שולען, געבען רעכט די שולען, וועלכע וועלען געשאַפען ווערען דורך געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס.

דער ה' מיניסטער האָט זיך מיט דער פראַגע פעראינטערעסירט און אונטערגעשטראָכען, אַז דאָס לעבען צווינגט צו געוויסע אָבווייכונגען פון געזעץ אין דער איבערגאַנגס-צייט און האָט צוגעזאָגט די פראַגע צו לעזען אין דער נאָהענטסטער צייט.

18 יודען!
געדענקט, אַז יעדער שטימע וואָס ווערט אָפּגעגעבען פאַר דער „אַגודה“ און די אַנדערע ליסטעס, איז אַרויסגעוואָרפען זיי האָבען נישט קיין שאַנסען אַדורכצופיהרען אַ מאַנדאַט. די שטימע קאָן אָבער פעהלען דעם איינציג זיכערען יודישען מאַנדאַט פון דער ליסטע נומער 18

באַהן-סטאַציע אין ווידזעוו

היינט הויבט מען דאָרט אָן אויפסנייע בויען.

(§) היינט וועלען זיך ווידער אָנהויבען, אין דער גאַנצער בריית, די אַרבייטען ביים בויען די באַהן-סטאַציע אין ווידזעוו. דער וואָיעוואָדע האָט צוגעזאָגט צו אינטערווענירען ביים אַרבייטס-מיניסטעריום וועגען ענטשפּרעכענדע קרעדיטען אויף דער אַרבייט.

אין אָרדנונג.

(מ) די רעווידיר-קאָמיסיע, וועלכע איז געוועהלט געוואָרען פון שטאָדט-ראַט, און וועלכע בעשטעהט פון די ראַטמענער : גאַלאַנסקי, האַרטמאַן, היין, גלח קאַטשינסקי, קליקאָר און פּאַוולאַק, האָט אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע פון די ביכער און קאַסע פון דער לאָדזער שטאָדט-פערוואַלטונג אויפ'ן יאָהר 1926. די קאָמיסיע האָט געפונען אַלץ אין אָרדנונג.

די ליסטע 33 איז דער סימבאָל פון יוד. אחדות
און איהרע קאַנדידאַטען זענען בעקאַנטע און אויסגעפּרובטע קעמפער פון רעליגיעזע, נאַציאָנאַלע און ווירטשאַפטליכע רעכט פון פּוילישען יודענטום!

ווער ווייסט?

(—) זונטאָג 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז אַרויס פון שוחט נאַרוטאָוויטש 29 דאָס דינסטמיידעל טויבע קעמפּינסקא 23 יאָהר אַלט. זי איז געווען פולשטענדיג נאָרמאַל, נאָר לעצטענס האָט זי זיך בעקלאָגט אויף שטאַרקע קאָפּשמערצען. ס'איז דעריבער פערהאַן אַ חשד, אַז מיט דעם מיידעל איז געשעהען אַן אומגליק. ווער ס'ווייס וועגען איהר ווערט געבעטען צו וויסען צו געבען צום דערמאַהנטען שוחט.

בריליאַנטען

אַריינגעפאַלען צו אַ גנב.

(§) אַ געוויסער לאָרענץ מאַורער, זשאַביעניעץ 6, האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז אַן אומבעקאַנטער מאַנספּערשוין האָט ביי איהם צוגענומען 3 בריליאַנטענע פינגערלעך. דער אומבעקאַנטער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס סוחר, וועלכער האָט געוואָלט די פינגערלעך קויפען.

צוקוועטשט אַ יונגעל.

(§) אויף טאַרגאָווע 27 האָט נעכטען פּאַסירט אַ שרעקליכער פּאָרפאַל. דער 13.יעהריגער סטאַניסלאַוו טאַראַן, וועלכער וואוינט אין דעם דערמאָנטען הויז איז אין טויער צוגעדריקט געוואָרען דורך אַ וואָגען. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פון געריכט.

3 יאָהר טורמע פאַר קאָמוניזם

(או) אין קרייז-געריכט איז נעכטען בעהאַנדעלט געוואָרען דער פּראָצעס געגען אַ געוויסען שמואל גאָלדוואַסער, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און אין פערשפּרייטען גישט לעגאַלע ליטעראַטור.

דאָס געריכט האָט פער'משפּט גאָלדוואַסער'ן אויף 3 יאָהר טורמע.

אין „אַרדט“

4 פּראָגראַם צום לעצטען מאָל

היינט ווערט צום לעצטען מאָל נעגעבען דער אויסגעצייכענטער פּערטער פּראָגראַם א. נ. „סאַלאָם אַלייקום“.

די רעפּעטיציעס צום פינפטען פּראָגראַם פּערענדיגען זיך שוין.

געוועהלט א פרעזידיום פון דער נייער קהלה=פערוואלטונג.

אלע פראקציעס פראטעסטירען, זייערע פראטעסטען ווערען אבער אין פראטאקאל נישט אריינגעטראגען.—ה׳ מינצבערג געוועהלט אלס פרעזעס, ה׳ בערגער—אלס וויצע פרעזעס

לויט דער פעראָרדנונג פון רעגירונגס-קאָמיסאר איז אויף נעכטען אין אָווענד צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ זיצונג פון דער ניי-אויסגעוועהלטער קהלה-פערוואַל-טונג.

צו דער זיצונג זענען געקומען אַלע דאָזאָרעס און דער באַלוטער מורה הו-ראה פרידעל. ס׳האָט געפעהלט נאָר איין דאָזאָר – ה׳ האָפמאַן. האַלב 10 אין אָוועגד עפענט דער פאָרזיצער פון דער אַלטער פערוואַלטונג דאָזאָר רוס די זי-צונג. דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש (בונד) גיט אָב אַנ׳ערקלערונג, אַז היות ווי די וואַה-לען פון דער פערוואַלטונג זענען פאָר-געקומען נישט געזעצליך, לעגט ער פאָר, אַז די פערוואַלטונג זאָל זיך אַנערקענען פאַר נישט לעגאַל און זיך אויפלעזען. דער פאָרזיצער דאָזאָר רוס ערקלערט, אַז ער האָט די אויפגאַבע אויף דער היינטיגער זיצונג נאָר דורכצופיהרען די וואַהלען פון אַ פאָרזיצער און וויצע-פאָרזיצער פון דער פערוואַלטונג. קיין שום אַנדערע פראַגען קען ער נישט בע-ריהרען. דעריבער וויל ער אויך די ער-קלערונג פון דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש אין פראָטאָקאָל נישט אַריינטראָגען.

דאָזאָר ציטרינאָווסקי (פ. צ.) פרעגט אָן פאַרוואָס איז צו דער היינטיגער זיצונג, וועלכע איז אַ קאָנסטיטואירענדע איינגעלאַדען געוואָרען אויך אַ רב, וועל-כער איז אין דער קהלה - פערוואַלטונג נישט געוועהלט געוואָרען און דאַרף אויף דער זיצונג נישט זיין. דער פאָר-זיצער דאָזאָר רוס, וועלכער האָט די זיצונג צוזאַמענגערופען, ערקלערט, אַז ער האָט פריהער געהאַט אַרויסגעשיקט איינלאַדונגען בלויז צו די געוועהלטע מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואַלטונג, ער האָט אָבער בעקומען אַ פעראָרדנונג פון רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט, אַז צו דער זיצונג זאָל אויך איינגעלאַדען ווערען אַ רב, ס׳איז אפילו אָנגעוויזען געוואָרען וועלכען מורה-הוראה מ׳זאָל איינלאַדען.

דאָזאָר ציטרינאָווסקי פרעגט דאַן אָן צי איז די קהלה אַנ׳אויטאָנאָמע-אינסטי-טוציע, צי אין יעדער קלייניגקייט פון איהר אינערליכען לעבען וועט זיך אַריינמישען דער רעגירונגס - קאָמיסאַר-יאַט. ער פראָטעסטירט געגען דעם, וואָס ס׳ווערט דערלאָזט צו אַזאַ לאַגע. און לעגט פאָר, אַז די פערוואַלטונג זאָל זיך אויפלעזען צוזאַמען מיט׳ן ראַט און ס׳זאָלען פאָרקומען נייע וואַהלען.

דאָזאָר ניימאַן ערקלערט, אַז די איינ-לאַדונגען זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען שוין נאָכמיטאָג, אַז די זיצונג איז צו-זאַמענגערופען געוואָרען נישט געזעצליך און קען דעריבער נישט פאָרקומען.

דאָזאָר רוס ענטפערט, אַז ער וועט קיין שום ערקלערונגען אין פראָטאָקאָל נישט אַריינטראָגען און לעגט פאָר אָנ-צורופען קאַנדידאַטען. די ציוניסטען און אומפאַרטייאישע גיבען אָפ אַנ׳ער-קלערונג, אַז אַזוי ווי די וואַהלען זענען פאָרגעקומען אומגעזעצליך אין די היינ-טיגע זיצונג איז אויך צוזאַמענגערופען געוואָרען נישט לעגאַל, וועלען זיי זיך אין די וואַהלען פון פרעזידיום נישט בעטייליגען. אַלס קאַנדידאַטען אויף פרעזעס ווערען אָנגערופען די ה״ה מינצבערג און זעלמאַנאָוויטש בעת דער אָפשטימונג בעקומט דאָזאָר מינצבערג 8 שטימען (פון אגודה און פאָלקיסט) און דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש – 2 שטי-מען (בונד און פ.צ.) די ציוניסטען און אומפאַרטייאישע האָבען נישט געשטימט. אַלס פאָרזיצער פון דער קהלה פער-וואַלטונג איז אַזוי אַרום אויסגעוועהלט געוואָרען דאָזאָר מינצבערג. אַלס קאַנ-דידאַטען אויף וויצע פאָרזיצער ווערען אָנגערופען דאָזאָר בערגער און דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש. זיי בעקומען די זעלבע שטימען וואָס פריהער און מיט די 8 שטימען ווערט אויסגעוועהלט אַלס ווי-צע פאָרזיצער דאָזאָר בערגער.

די רעזולטאַטען פון די וואַהלען ווע-לען היינט איבערגעשיקט ווערען צום רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט און נאָכדעם ווי זיי וועלען בעשטעטיגט ווערען, וועט די נייע פערוואַלטונג איבערנעהמען די טעטיגקייט.

18 ברידער יודען! 18

נעדענקט, אַז די „אגודה” בעשולדיגט אייך עפענטליך אין אַ ברידער-מאָרד.
געדענקט, ווי זי פערשוועכט דעם יודישען כבוד,
ווי זי טרעט אונזער מאָראַל און געוויסען.

בריד‍ער יודען! ענטפערט ווירדיג די נייע יודישע עלילת-דם=מאַכער. קיין איין שטימע פאַר דער ליסטע פון פער=שוועכער פון יוד. כבוד. קיין איין שטימע פאַר די מוסרים!

רעוויזיע און ארעסטען אין א בוכהאנדלונג.

(ב) עהרנעכטען האָט די פּאָליציי אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין דער בוכהאַנדלונג „קשאַנזשקאַ”, זשעלאָנאַ 11. נאָך אַ גענויער רעוויזיע זענען קאָנפיס-קירט געוואָרען פיל ביכער, בראָשורען און קאָמוניסטישע אויפרופען, צוליב דעם איז די בוכהאַנדלונג פער׳התמ׳עט געוואָרען.

בעת דער רעוויזיע אין לאָקאַל פון דער בוכהאַנדלונג זענען אַנוועזענד געווען 27 פּערזאָן, וועלכע זענען דער פּאָליטישער פּאָליציי בעקאַנט געווען אַלס אַקטיווע קאָמוניסטישע טוער.

די אייגענטימערין פון דער בוכהאַנד-לונג „קשיאָנזשקאַ” שרה גאָלדשטיין צו-זאַמען מיט אַלע 27 אַנוועזענדע זענען אַרעסטירט געוואָרען.

פּראָצעס וועגען מיסברויכען אין שול-קוראַטאָריום

(§) נעכטען האָט זיך אין קרייז גע-ריכט אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען געוועזענעם לייטער פון לאָדזער שול-קוראַטאָריום פראַנטשישעק פאַראַלטשיק און געגען דעם וואַזשני יוזעף פּאַפּיער-קי, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אַז זייענדיג אין קוראַטאָריום זענען זיי בעגאַנגען געלד-מיסברויכען צום שאָדען פון מלוכה-אוצר.

אַלס ציוויל-מאָהנער טרעט אַרויס אַ פּערטרעטער פון דער גענעראַל-פּראָקו-ראַטור. אַלס בעשולדיגער פּראָקוראָר מאַנדעצקי און אַלס פערטיידיגער אַד-וואָקאַט קאָבילינסקי. דער פּראָצעס וועט דויערען 2 טעג.

נעכטיגע שרפות.

(§) נעכטען זענען די פייערלעשער עטליכע מאָל אַרויסגערופען געוואָרען צו שרפות, וועלכע זענען אויסגעבראָ-כען אין פערשידענע פונקטען פון שטאָט.

אויף זגערסקאַ 30 איז פון אַנ׳אונ-בעוואוסטע סיבה אויסגעבראָכען אַ שרפה, אין אַ שאָפע מיט בוימוואָל אָפפאַל פון חיים ערב. די גאַנצע שאָפע איז פער-ברענט געוואָרען.

אויף זשעלאָנאַ 39 איז צוליב אַ קורץ-שלוס אויסגעבראָכען אַ שרפה אין קעלער פון הויז. די פייערלעשער האָבען דאָס פייער ליקווידירט.

(–) אויף נאַפּיורקאָווסקאַ 61 האָט זיך אָנגעצונדען די פּאָדלאָגע אין דער וואוינונג פון עווא סאַלטישאַק, בעת קיינער איז אין דערהיים נישט געווען. די שכנים האָבען אַליאַרמירט עטליכע אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער, וועל-כע האָבען אויסגעבראָכען די טיר און דאָס פייער איינגעלאָשען.

אַ געשלעג אין א שענק

(–) אין דער ביר-האַלע אויף זגיער-זשער 128 האָט אויסגעבראָכען אַ גע-שלעג צווישען די געסט, וועלכע האָ-בען זיך געפונען אין לאָקאַל. דאָס גע-שלעג האָט, נישט קוקענדיג, אויף דער אינטערווענץ פון בעל-הבית, אָנגענומען אַ דראָהענדע ווענדונג און מען האָט געמוזט שיקען נאָך פּאָליציי. דעמאָלס זענען זיך די געשלעג אַנטייל-נעהמער צולאָפען איבערלאָזענדיג די פערוואונ-דעטע 23 יעהריגע מאַריאַ וויאַטע (זיע-לאָנאַ 48) און די 26 יעהריגע סטאַ-ניסלאַווא ראָזשניעצקאַ.

די פּאָגאָטאָוויע האָט זיי ערטיילט הילף.

שלמה זלמן ניימאן ז״ל

זונטאָג איז ביי אונז אין שטאָט גע-שטאָרבען אין עלטער פון 71 יאָהר ר׳ שלמה זלמן ניימאַן ז״ל. דער פערשטאָר-בענער איז אַלס פעלדשער געווען זעהר אָנגעזעהן ביי די איינוואוינער פון צפון-טייל פון אונזער שטאָט. דער פער-שטאָרבענער איז געווען איינער פון די, וועלכער האָט צוזאַמען מיט הרב אליהו חיים מייזעל זצ״ל אונטערגענומען די גרויסע הילפס-אַקציע בעת דער כאָלערא-עפּידעמיע אין לאָדז, האָט ערטיילט לאַנגע יאָהרען מעדיצינישע הילף די קראַנקע פון משוגעים-הויז אויף וועסאָ-לאַ גאַס און בכלל געהיילט אָרימע קראַנקע גאַנץ אומזיסט. ער איז אויך געווען זייט 48 יאָהר מיטגליד אין דער חברה „תהלים”. זיין טויט האָט אַרויס-גערופען אַנ׳אויפריכטיגען טרויער ביי אַלע, וואָס האָבען איהם געקענט.

ת. נ. צ. ב. ה.

Dr. RACHELA LEWI

ספעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען

פאַנסקאַ 24, טעל. 42-72

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

כעמיש=באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאגיסטער נ. שאץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָגט אַנאַליזען פון קאָל, אורין, בלוט א. א. וו. אורי-אַנאַליז — 4 זל.

Dr. med.

J. MANDELBAUM

Zawadzka 16a, tel. 27-52

ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען.

נעהמט אָן טעגליך פון 5 ביז 7 אָוועגד

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

וגיערזשער 11 טעל. 34-72

נעהמט אָן און דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—1 און דערהיים פון 5-6

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

היילונג מיט קווארץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

צוריקגעקעהרט.

Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98

נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4 וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז-און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.

זיפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, נאַרושער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

18 יודען! געדענקט, 18

אַז נאָר דער בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען גאַראַנ-טירט די יודען אין פוילען אַ ענטשפּרעכענדע ווירדיגע און ענערגישע יודישע פערטרעטונג אין קומענדיגען סיים.

דעריבער שטימט אלע פאר דער ליסטע נומער 18

הכנות צו די סיים=וואהלען.

מינדערהייטס=בלאָק.

היינט, 8 אָוועגד קומט פאָר אין זאַל „איירעפּיסקי” אויף זגערזשער גאַס 17 אַ וואַהל-מיטינג מיט דער בעטייליגונג פון ד״ר ראָזענבלאַט, לאָוויניק א. יאָבל, י. צרליך, פּ. לוביאַניקער, י. זאַלצבערג א. א.

יצחק גרינבוים אין לאדז.

מאָרגען, מיטוואָך, 8.30 אין אָוועגד אָרדנעט איין דער יוד. וואַהל-קאָמיטעט ביים מינדערהייטס-בלאָק אַ מיטינג, אויף וועלכען עס וועלען אַרויסטרעטען: דער שעפער פון מינדערהייטס-בלאָק ה׳ יצחק גרינבוים, און אַדוו. א. האַרטגלאַס, ה׳ פאַרבשטיין, ד״ר מ. ראָזענבלאַט, א. לעווינסאָן, רעד. ש. וואָלקאָוויטש.

מיטינג פון אלג. יוד. וואהל=בלאק אין לאדזער קרייז.

אין משך פון זונטאָגדיגען טאָג זע-נען דורכ׳ן אַלגעמיינעם יודיש-נאַציאָ-נאַלען וואַהל-בלאָק איינגעאָרדענט גע-וואָרען וואַהל-מיטינגען אין אַ גאַנצער רייהע שטעט אין לאָדזער קרייז, דערונ-טער אין לענטשיץ, זגערזש, רודאַ-פּאַבי-יאַניצקאַ, זדונסקאַ-וואָלאַ, וואַרטאַ ווי-דאַווא, בזשעזשין, שעראַדז, פּאַביאַניץ זעלאָוו, אַנדזשעיאָוו, אַלעקסאַנדער לאָדסק א. א.

מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען פאָרשטעהער פון לאָדזער קרייז-קאָמי-טעט צוזאַמען מיט אָרטיגע רעדנער און ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען צו שטימען פאַר דער ליסטע 33.

מיטינג פון אלג. יוד. בלאק אין „פילהאַרמאָניע”.

דער אַלגעמיינער יודישער וואַהל-בלאָק אָרדנעט איין היינטיגען דאָנער-שטאָג אַ גרויסען מיטינג אין פילהאַר-מאָניע, מיט דער בעטייליגונג פון ג. דעפּוטאַט נח פּרילוצקי. פּרנס פון דער וואַרשאָווער קהלה, רעדאַקטאָר א. ז. פרידמאַן, ווי אויך די לאָדזער קאַנדי-דאַטען אויף דער ליסטע 33.

פון „פועלי ציון”.

נעכטען האָט דער וואַהל-קאָמיטעט איינגעאָרדענט 8 שכנים-פערזאַמלונגען אין באַלוט. ס׳זענען אַרויסגעטרעטען מיט רעדעס וועגען די סיים-וואַהלען ה״ה: זילבערבערג, ציטרינאָווסקי, באַ-ראַכאָוויטש א.א. איבעראַל זענען אָנגע-נומען געוואָרען רעזאָלוציעס צו שטי-מען פאַר פּועלי-ציון, ליסטע 5.

היינט דינסטאָג 7 אין אָוועגט קומט פאָר אַ וואַהל-מיטינג אין „פּלאָרא” מיט רעדעס טרעטען אַרויס ראַטמאַן האָלענ-דערסקי, וויצע פּרעזעס פון שטאָט-ראַט ד״ר שיפּמאַן, חיים בראַנד פּרנס ציט-רינאָווסקי און א.

לאדזער פּראָווינץ!

מיט׳ן אָפּגעבען אַ שטים פאַר׳ן „18” וועהלט איהר אַ נישט יוד אין צוברעכט אַ יודישען מאַנדאַט.

שטימט - זשע דעריבער פאַר דער ליסטע 33, פון יודישען אחדות, וואו די קאַנדידאַטען זענען בלויז יודען, מוטיגע יודישע פערטיידיגער!

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַרטיסטען

חנה לערנער און דוד זיידערמאן

שבת, דעם 3. מערץ, 3.30 אַ זייגער נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען

„בר=כוכבא” היסטאָרישע אָפּערעטע אין 5 אַקטען פון גאָלדפאַדען.

הויפּט-ראָל „בר-כוכבא”—דוד זיידערמאַן.

שבת, ד. 3-טען, זונטאָג, ד. 4-טען, מיטוואָך ד. 7-טען מערץ, 9 אָוועגד

פּרעמיערע! צום 1=טען מאָל אין לאָדז! פּרעמיערע!

די לאַנג-ערוואַרטעטע פּיעסע – דער שלאַגער פון אַמעריקאַ

מאשקע ווערט אכלה

אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון שטיינבערג.

הויפּט-ראָלען: „מאַשקע”—חנה לערנער; „וואָלאָדיאַ”—דוד זיידערמאַן רעזשיס. פון ד. זיידערמאַן. - האַנדלונג: 1. אַקט: אין רוסלאַנד; 2-טער און 3-טער אַקט: אין אַמעריקאַ. די שענסטע און פרעהליכסטע קופּלעטען, דועטען, טערצעטען, קוואַרטעטען ווערען געזונגען אין דער פּיעסע „מאַשקע ווערט אכלה”. מאָנטאָג, ד. 5. ווערט נישט געשפּילט.

דינסטאָג, דעם 6-טען מערץ, 9 אָוועגד—לכבוד פּורים

„אחשורוש” היסטאָרישע אָפּערעטע אין 5 אַקטען פון גאָלדפאַדען.

הויפּט-ראָל „מרדכי הצדיק”—דוד זיידערמאַן.

ס׳נעהמען אַנטייל פּרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַ-ראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

וואָיאַזשאָרען-צוזאַמענפאָהר אין וואַרשא.

גרויסע פערדינסטען פון די וואָיאַזשאָרען פאַר'ן עקספּאָרט פון לאָדזער סחורות,

צו די פּאָפּולערסטע אַרבייטס-צווייגען אין פּוילען, געהערט די טעטיגקייט פון די קאָמי-וואָיאַזשערען, האַנדעלס-אַגענטען און רייזענדער סוחרים.

דער ראָזיגער האַנדעלס-צווייג בעשעפטיגט פיל טויזענדער מענשען, וועלכע פערנעהמען זיך מיטן פערשפּרייטען היגע און אויסלענדישע סחורות און הגם די וואָיאַזשערען האָבען זעהר פיל פּראָפעסיאָנעלע ענינים, קענען זיי נישט געהעריג זאָרגען פאַר זייערע פּראָפעסיאָנעלע אינטערעסען, ווייל די וואָיאַזשערען זענען ביים היינטיגען טאָג דער איינציגער פאַך אין פּוילען, וואָס איז נישט אָרגאַניזירט געוואָרען.

דער ערשטער וואָיאַזשערען-צוזאַמענפאָהר, וואָס איז פאָרגעקומען זונטאָג אין וואַרשא אין דעם שענעם זאַל פון דעם קאָמי-וואָיאַזשערען-פעראיין, אויף לעשנאָ 14, איז צוגעגאַנגען זעהר בעשיידען און טאַקי דעריבער קען מען זיין זיכער, אַז די נייע אָרגאַניזאַציע וועט זבּרענגען איהרע מיטגלידער גרויס נוצען.

דעם צוזאַמענפאָהר האָט געעפענט דער פּרעזעס פון לאָדזער וואָיאַזשערען-פעראיין ה' לודוויק ווייס און אַלס פּאָרזיצענדער ווערט געוועהלט ה' י. באַר.

נאָכן בעגרישען דורך אויפשטעהן דעם אָנדענקען פון די פערשטאָרבענע מיטגלידער, בעקומט דאָס וואָרט דירעקטאָר איגנאַצי פלידערבוים, וועלכער בעגריסט האַרציג דעם צוזאַמענפאָהר און די געסט אין נאָמען פון דער וואַרשאָווער אָרגאַניזאַציע פון וואָיאַזשערען זעלבסטהילף.

אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט פון אָרגאַניזיר-קאָמיטעט האָט אָבגעגעבען ה' י. הויזענהאָלץ, וועלכער שטעלט זיך אָב געגנוי אויף דער נויטוועגדיגקייט צו שאַפען אַ צענטראַלע וואָיאַזשערען-אָרגאַניזאַציע אין פּוילען זענען פעראַן העכער 8,000 וואָיאַזשאָרען און רייזענדע סוחרים און קוים אַ פערטעל פון זיי זענען אָרגאַניזירט אין פערשידענע פעראיינען.

די גרויסע בעדייטונג פון אָרגאַניזירען די וואָיאַזשאָרען האָט בעגרינדעט אין אַנ'אויסגעאַרבייטען רעפעראַט דיר. פלידערבוים, וועלכער האַלט, אַז דער פּוילישער וואָיאַזשאָר קען זיך נישט בעגנוגען מיט'ן אַרבייטס-פעלד אין פּוילען גופא, נאָר דער וואָיאַזשאָר דאַרף אויך מיטווירקען אין עקספּאָרט פון פּוילישע סחורות קיין אויסלאַנד.

ה' פלידערבוים ווייזט אויך אָן אויף אַ רייהע יורידישע בעגרענעצונגען, וואָס די וואָיאַזשאָרען שטעהן אויס ביז איצט און אויך אויף דער וויכטיגקייט פון געהערען צו דער אינטערנאַציאָנאַלער וואָיאַזשאָרען-פעדעראַציע.

ה' ווייס פון לאָדז גיט עטליכע כאַראַקטעריסטישע ביישפּילען, וואָס בעווייזען בולט אויף די גרויסע נוצען, וואָס די וואָיאַזשאָרען וועלען קאָנען האָבען נאָכן שאַפען אַ צענטראַלע אָרגאַניזאַציע.

אַ דעלעגאַציע פון די לאָדזער וואָיאַזשאָרען האָט אינטערווענירט ביים האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי מען זאָל אַרויסגעבען די וואָיאַזשאָרען הנחה בילעטען אויף די באַהנען און אויך ביליגע פּעסער קיין אויסלאַנד. דער מיניסטער האָט ערקלערט, אַז ער האַלט די פאָדערונג פאַר ריכטיג און ער וועט קענען מיטהעלפען. מען זאָל עס ערפילען נור אין דעם פאַל, ווען די וואָיאַזשאָרען וועלען שאַפען איין גרויסע צענטראַלע אָרגאַניזאַציע, דען אויב עס עקזיסטירען עטליכע אָרגאַניזאַציעס וואָלט זיך געשאַפען אַ לאַגע, אַז יעדע אָרגאַניזאַציע וואָלט געקומען מיט אַנדערע פאָדערונגען.

ביי דער געלעגענהייט דערמאָהנט ה' ווייס די גרויסע פערדינסטען פון די וואָיאַזשאָרען ביים איינפיהרען די לאָדזער מאַנופאַקט. אויפן האַנדעלס-מאַרק פון דער גאַנצער וועלט און אויך איצט וואָלט דער וואָיאַזשאָר געקאָנט מיטהעלפען ביים פערשפּרייטען פּוילישע סחורות אויף די וועלט-מערק, אויב מען וועט זיך נור געבען די געהעריגע מעגליכקייטען דערצו.

אין נאָמען פון דער סעקציע פון רייזענדער סוחרים ביים וואַרשאָווער צענטראַלען סוחרים פעראיין בעגריסט דעם צוזאַמענפאָהר זעהר האַרציג ה' לעווקאָוויטש און עס ווערט דאַן אַנגענומען דער סטאַטוט, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורכ'ן אַדוואָקאַט פינקערט, נאָכ'ן אָננעהמען דעם ביודזשעט ווערט געוועהלט אַ פערוואַלטונג אין וועלכער עס זענען אַריין: ל. רובסאָן, י. פלידערבוים, מ. נאַרדאָן, ב. קאַלסקי, מ. לעווקאָוויטש, א. ראָזין, ה. סענדראָווסקי, ע. טוגענדרייך, ל. ווייס, מ. ווינרייך, אַ. וואונדערהאַלער, און י. הויזענהאָלץ. פערטרעטער מ. בענדער, א. יאַקובסאָן, און ב. שליאָנבערג. רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: י. באַר, א. הענדרשער און א. נעמזער. פערטרעטער: וו. לעבענשטיין.

דער שרעקליכער וידוי

וואָס האָט געהאָלפען רויבען, מאָרדען פּאָגראָם קרבנות.

(ענדע, פון 3-טע זייט).

לאָזען אין טיי דאַריין דורך דער מוהל רעהר, וואָס פיהרט גלייך אין דניעסטר.

די אויף טויט-צושראָקענע יודען האָבען באַלד אָבגעגעבען זייער גאַנץ פערמעגען. מאַראַרעסקו האָט זיי אַלעמען אויסגעטון נאַקעט, אין דעם שטאַרקען פראָסט, און געזאָגט: יעצט געהט!

און ווען זיי האָבען זיך געלאָזט געהן, האָב איך אָפּגערופען דאָס מיידעל אָן אַ זייט און איהר געזאָגט: איהר בלייבט דאָ, ווייל מען וועט אַלעמען סאַי ווי סאַי דערשיסען. און אַזוי איז געשעהען. ווי ווי נאָר זיי זענען אַרויס דרויסען, האָט זיך דערהערט אַ זאַלפּ, און אַלע זענען געפאַלען טויט. דאָס מיידעל, וואָס איז געבליבען אין מיהל, איז געראַטעוועט געוואָרען פון טויט, אָבער דער טייוועל מאַראַרעסקו האָט זי געשענדעט פאַר מיינע אויגען. און איך האָב זיך געמאַכט נישט וועהענדיג. איך האָב בעת-מעשה בעטראַכט מיט גרויס פערגעניגען די רימענטענע אויריגנלעך, וואָס דער באַנדיט האָט אַראָפּגעריסען פון ווער מיט עטליכע מינוט פון איהר מוהמעס אוירען.

נאָך איין מאָמענט —

צו מיר אין מיהל האָט מען געבראַכט אַ גאַנצען זאַק מיט זילבער און גאָלד. און ווען מיר האָבען גענומען טיילען צווישען זיך דעם רויב, האָב איך אין זאַק געפינען אַ שטיקעל פינגער פון אַ מענשען. איך האָב גענומען דעם פינגער און אַריינגעוואָרפען אין דניעסטר. מיין האַרץ האָט דעמאָלט אפילו קיין ציטער נישט געטון...

אוי, וועה איז מיר, איך האָב נאָך פיל שרעקליכע פערברעכענס בעגאַנגען, אָבער — איך האָב שוין קיין כח נישט צו רעדען. זייט מיר מוחל, יודען. און מיין גאַנץ ווילבער און גאָלד צוטיילט צווישען אָרימע יודען. אויב נישט, זאָלט איהר עס אין טייך אַריינוואַרפען. קיינער פון מיינע בני-בית זאָלען דערפון קיין הנאה נישט האָבען, ווייל עס איז מיט יודיש בלוט איינגעשמירט.

נאָכדעם ווי ער האָט פערענדיגט זיין ווידוי, האָט ער זיך אויפגעשטעלט און געפרובט אַרויסלויפען פון הויז. ער האָט געשריגען, אַז ער זעהט פאַר זיך די דערטרונקענע יודען. זיי לויפען איהם נאָך, און וואַסער רינט פון זיי, גלייך ווי מען וואָלט זיי ערשט פון טייך אַרויס געצויגען.

יעצט, נאָך זיין טויט, האָט זיך אין שטעדטעל געשאַפען אַ לעגענדע, וועלכע האָט אָנגעשראָקען אַלע מצורעים און פון יודיש בלוט-אויפגעקומענע נגידים.

מען שמועסט, אַז דער מילנער איז מגולגל געוואָרען אין אַ ווינט, און ער שוועבט אום איבער'ן דניעסטר. אַלע ביינאַכט קלאַפּט ער אין די שויבען פון די אומריינע נגידים, ער רייסט אַרונטער די רעכער פון זייערע נייע הייזער וועלכע זענען געבויט געוואָרען פון אָנגעראַבירט יודיש האָב און גוטס.

אַ שרעק הערשט אין שטעטעל.

און אַנטקעגען דעם רייכען קוואַרטאַל שטעהט דער-בית-עלמין מיט די פערלאָזטע און פערשעהמטע 36 קברים פון די פליכטלינגע און... שווייגט. אָבער ס'אַרא שרעק עס וועהט יעצט פון דאָרטען. עס דוכט זיך, אַז עפּעס אַ בת-קול לאָזט זיך הערען פון דאָרטען: נקמה וועלען מיר נאָך נעהמען פאַר אונזער אונשולדיג פערגאָסען בלוט! נקמה! נקמה!

ר. נ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאָן.**
>
> יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
>
> בלויז דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופאָן אויף דער דריטער זייט, מען דאַרף אָנפראַגע ווערט אָנגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן, וואָס קען צוגעלעגט נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 28-טען פעברואַר 1928

C. L. .7057

נישט וויכטיג אויף וואָס פאַרא אופן אייער ברודער איז געקומען קיין פראַנקרייך, קוים האָט ער זיך תיכף נאָך זיין אַהינקומען אין יאָהר 1920 געמאָלדען צום פוילישען קאָנסולאַט און אויסגעפיהרט אין משך פון דער גאַנצער צייט אַלע פעראָרדנונגען פון דער קאָנסולאַר-מאַכט דראָהט איהם נישט קיין שום שטראָף.

.7058 אַ לעזער נומער 10 (ש. ב. פון שקאָלנא).

אַ חוב פון 5 מיט אַ האַלב יאָהר צוריק ד. ה. אומסגעפעהר פון סוף 1922 איז וואַלאָריזירט געוואָרען אויף פאָלגענדען אופן:

פאַר'ן X חודש פאַר יעדע 1,400 פּויל. מ. 1 זל.
„ XI „ „ „ 1,800 „ 1 „
„ XII „ „ „ 2,500 „ 1 „

.7059 ש. ל—ן.

די פּראָפּאָרציע 1 רובעל = 2 זל. 66 גר. ווערט נאָר אָנגעווענדען אויסשליסליך ביי דירה-געלד אָבער נישט ביי דער וואַלאָריזאַציע פון פערלעגענע היפּאָטעק- אָדער וועקסעל-חובות. אין לעצטען פאַל ווערט אָנגעוואָנדען אַ ספּעציעלע סקאַלע, וואָס איז פאָרגעזעהן אין טייל 2, אַרטיקעל 1 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט פון 14. מאַי 1924 וועגען וואַלאָריזירען פּריוואַט-רעכטליכע פערפליכטונגען.

K. R—m. .7060

דער פאַבריקאַנט ווערט נישט בעשטראָפט פאַר נישט אויסצאָהלען דעם אַרבייטער דעם לוין אין איינגעפיהרטען טערמין. דער אַרבייטער האָט נאָר דאָס רעכט צו ווענדען זיך אין געריכט מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל צוליב דער אָנגעוויזענער סיבה אָנערקענען דעם אַרבייטס-קאָנטראַקט פאַר אויפגעלעזען צוליב דער שולד פון אונטערנעמער אין אַזאַ פאַל האָט דער אַרבייטער דאָס רעכט צו פאָדערן נישט בלויז דעם איהם שולדיג געבליבענעם חוב, נאָר אויך אַנ'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 2 וואָכיגען אַרבייטס-לוין.

.7061 אַ לאָדזשער.

פאַר אַ וואוינונג, וואָס בעשטייט פון 3 צימערן מיט אָדער אָהן קוך, דאַרף מען צאָהלען דירה-געלד לויט'ן פּראָצ.-פוס פון דער ליטערע B, טייל 1, אַרטיקעל 6 פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען - שוץ. פאַר לויפענדען (1/4—1/1) קוואַרטאַל דאַרף מען שוין צאָהלען 96 פּראָצ. פון גרונט דירה געלד, וואָס בעטרעפט צו 2 זל. 55 גר. פאַר יעדען רובעל פון גרונד דירה-געלד.

.7062 אַ לעזער פון קאַמיענגע גאַס.

.7063 אַ שטענדיגער לעזער P.

.7064 אַ שטענדיגער לעזער פון 200

Z. H. .7065

.7066 שמואל.

.7067 נח גליקסמאַן.

.7068 אַ געטרייער לעזער פון גדאַנסקען גאַס.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטבערגענדיג די צייטונג.

אין הויף פון לעצטען צאַר

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

יודיש—ל. בראַנט.

(22

3. פעברואַר 10.

נעכטען האָט מען מיר נעגעבען צו וויסען, אַז נישט נאָר מ'ליבט מיך נישט, נאָר מ'האָסט מיך אפילו דערפאַר, וואָס איך פערשטעה גאָרנישט אין פּאָליטיק. זיי זאָגען—בעזונדערס פירשט אַנדראָניקאָוו—אַז אַ פּאָליטישע קאַשע—דאָס בין איך אַליין. אָט דאָס איז אַ טיפּוס, אָדער אַ משוגע'נער! אַליין הויבט ער אַלץ אָן, טראָגט אַלץ פונאַנדער. גראָבט זיך אין מיסטגריבער, פּאָדערט, איך זאָל פיהרען זיין ליניע. אָבער ער האָט דאָך נישט קיין שום ליניע! ווער עס בעצאָהלט איהם מעהר—דעם וועט ער דינען! זיי אַלע קריכען צו מאַמאַ דורך מיר: איך בין די בריק און די דאָזיגע טפשים ווילען אַריבערגעהן די בריק מיט נאַסע פיס און אַזוי, אַז ס'זאָל קיין שפור נישט בלייבען. אידיאָטען! אויסוואַרפען! זיי ווילען מיר צווואַרפען א קאָפּיקע פון רובעל, כדי צו פעררייבען די שפורען.

איהר לייגט—איך פערנעהם זיך מיט פּאָליטיק. איך האָב עס נישט געוואָלט, נאָר מ'האָט מיך אַריינגעצויגען און, מעגליך, איהר וועט ביי מיר טאַנצען. אויב איך בין איבריג — זייט איהר פוילע בעלקעס, איהר וועט פערפוילט ווערען אונטער דער בריק.

7. מאַי.

איך געפעל זיי זעהר שטאַרק, ווען כ'מאַך מיך פאַר אַ נאַרעלע, נו, גוט...

19. מערץ.

גוטשקאָוו איז געווען ביי מיין פאָטער. ער האָט גערעדט מיט עמפּערונג:

— דאָס הייסט פאַלען! דאָס הייסט פאַלען! אין פראַגען פון קונסט און ליטעראַטור טאָר מען צולאָזען מענשען, וואָס זענען פרעמד דער קונסט?

ער איז עמפּערט פון דעם פאַקט, וואָס נישט קוקענדיג אויף אַלע בעמיהונגען פון סטאָליפּינ'ען, האָט מען לעאָניד אַנדרעיעוו'ס „אַנאַטעמאַ" נישט ערלויבט אויפצופיהרען.

— גיט אַ טראַכט,— זאָגט ער,—פון איין זייט—די צוויי גרעסטע טאַלאַנטען פון אונזער צייט, אַנדרעיעוו און די אַרטיסטקע וויערא קאָמיסאַרזשעווסקאַיאַ, און פון דער צווייטער זייט—פאַנאַטיקער, אומוויסענדע קלויסטער-לייט! דאָס איז דאָך אַ שאַנדע! מיר ווערען דער חוזק פון אייראָפּע!

מיין פאָטער האָט איהם צוגעזאָגט זיך דורכצורעדען מיט מיר.

איך האָב היינט גערעדט וועגען דעם מיט'ן זקן.

— זאָגסטו, הייסט עס, אַז גוטשקאָוו איז אין כעס?

— נאָך ווי! און אינ'אַלעמדינג בעשולדיגט ער גערמאָגענ'ן[1]

— אַזוי, אַזוי!—האָט דער זקן פרעהליך זיך צולאַכט,—זאָלען זיי לעגען אויף איהם! און איהם וואָס אַהרט דען?

ס'ווייזט זיך אַרויס, דער זקן האָט געזאָגט צו פּאַפּאַ:

— „אַנאַטעמאַ" איז אַ טייוואָליש שפּיל, מ'דאַרף דאָס נישט... ס'וועט אויפרודערן דאָס פאָלק. זיי דאַרפען וויסען, אַז בלויז גריגאָרי קעמפט געגען טייוועל... און דאָ גאָר—אין טעאַטער! אַ חרפה! היינט וועט מען אין טעאַטער ווייזען דעם טייוועל, מאָרגען—דער ערלעזער! דאָס טויג נישט!

און נאָך האָט דער זקן געזאָגט, אַז מ'דאַרף האָבען, דער פערבאָט זאָל קומען נישט פון פּאַפּאַ, נאָר פון דער קירך.

— די מאַכט, זעהט איהר, וואָלט עס מיט פערגעניגען געטון, אָבער די גייסטליכע לאָזען נישט.

אויף מיין פראַגע צום זקן, צי קאָן מען אפשר דאָך ערלויבען די פּיעסע, האָט ער געענטפערט:

— מ'דאַרף נישט. זאָלען זיי זיך נישט דערוועגען וועגען געטליכע זאַכען. זעהט אַ מעשה!... אויב אָט דעם האָט זיך דוקא פערוואָלט וועגען געטליכע זאַכען, דאַרף ער אַליין קומען, דער שרייבער דער... און דאָ גאָר גוטשקאָוו'ן! ער איז מיין שונא, און ער וועט גאָרנישט פועל'ן.

מעהר האָב איך וועגען דעם ענין נישט געפּרובט רעדען.

7. 9—11.

פּאָטער פּעאַפאַן[2] איז געקומען צו מאַמאַ און האָט געזאָגט:

— גאָט האָט מיך בעשאָנקען, צאַריצע, מיט אַ שטאַרקען פערשטאַנד און מיט אַ ריין האַרץ, דעריבער בין איך געקומען צו דיר, כדי דיר צו זאָגען: ווייך פון זקן גריגאָרי, ווייל ער איז נישט פון גאָט, נאָר פון טייוועל!

— געהט אַוועק,—האָט איהם די צאַריצע געענטפערט,—און מיינע אויגען זאָלען אייך מעהר נישט זעהן.

ער האָט נאָך עפּעס געוואָלט צוגעבען, אָבער מאַמאַ האָט איהם געזאָגט:

— געהט אַוועק, אַז נישט וועל איך פערגעסען, אַז איהר זייט געווען מיין בייכטפאָטער. איך וואָלט דאָס נישט געוואָלט פערגעסען...

און ער איז אַוועק.

מיט איין פערפאָלגער ווענינער.

(פאָרטזעצונג קומט)

---

[1]) גערמאָגען, סאַראַטאָווער יעפּיסקאָפּ, שונא פון ראַספּוטינ'ען. אַלס מיטגליד פון הייליגסטען סינאָד האָט ער געוואוינט אין פּעטערבורג.

[2]) פּעאָפאַן — יאַמבורגער יעפּיסקאָפּ, בייכטפאָטער פון אַלעקסאַנדראַ פיאָדראָוונאַ, רעקטאָר פון דער פּעטערבורגער גייסטליכער אַקאַדעמיע. ער האָט אַריינגעפיהרט ראַספּוטינ'ען צום צאַר און צו דער צאַריצע. שפּעטער האָט ער זיך אין „זקן" ענטוישט און איז אַרויסגעטראָטען געגען איהם, הערפאַר איז ער פערשיקט געוואָרען אין דרום-רוסלאַנד.

אונגארישער ישיבה־בחור פערליבט זיך אין א ציגיינערין.

ציגיינערין ווערט אַ פרום יודיש ווייבעל און אַ חזנ'טע-איהר לעבענס-געשיכטע

אַז די חזנ'טע רחל'ע „די שעהנע" פון פריזשאַני, אונגאַרן, געהט שבת אין דער פריה אין שוהל אַריין ראַוועגען מיט'ן קרבן מנחה סידור אונטער'ן אָרעם מיט'ן ווייסען פערטשיילעכעל אין דער האַנד, מיט'ן פרומען טוכענעם שייטעל אויפ'ן קאָפּ און מיט די כשר'ע שוואַרצע אויגען אַראָפּגעלאָזט צו דער ערד, שפּייען אַלע ווייבער אויס אויף אַ גוט אויג:

— טפוי, טפוי, טפוי, קיין עין־הרע אַ ווייבעלע!

— קיין בייז אויג זאָל איהר נישט שאַטען!

— זעהט נאָר אַ פּאָר פרומע אויגען...

— זעהט נאָר אַ געשטאַלט אַ שעהנקייט...

— ס'פּאַסט איהר צו זיין דעם רב'ס שנור.

— איהר זאָלט זי הערען לייענען אַ תחינה.

— איהר זאָלט זי זעהען שפּרינגען קדושה!

— אַ דאַווענען לײנט זי אנידער!

— מען זאָגט, אַז זי קאָן אפילו לערנען גמרא אויך!

— מ'זאָגט, אַז רב משה חזן לערנט זי צו זיין אַ פוירזאָגערין אין דער ווייבערישער שוהל. און אַז רב משה חזן, נאָך נאָר אַ יונגערמאַן, וועלכער האָט ערשט אין דער לעצטער צייט געהייראַט, שטעהט ביים עמוד און ציקעלט אויס אַ זיס טרויעריג שטיקעלע השכיבנו און פערגלאָצט די אויגען צו דער סטעליע און הויבט אונטער אַ האַנד אויסצוטענה'ן זיך מיט זיין ליבען נאָמען.

דעמאָלט שטעהט זיין יונג ווייבעלע רח'לע די שעהנע, אין דער ווייבערשער שוהל, ביי די גראַטעס פון פענסטערעל און זי העלפט אונטער איהר מאַן דעם חזן זינגען מיט אַ זיס שטימעלע, ווי אַ קאַנאַריקעל.

אין אונגאַרן האָט משה דער ישיבה־בחור געהאַנדעלט מיט ציגיינערס.

וואָרום אין אונגאַרן, זענען די ישיבה־בחורים נישט קיין אויסגעווייקטע כניאַקעס ווי אין פוילען אָדער ליטע, וועלכע שאָקלען זיך בלויז איבער דער גמרא און עסען „טעג" ביי די בעל־הבתים. אין אונגאַרן האָבען מיר צו טון מיט אַנ'אַנדערען סאָרט פרומע יורען, אַ טיפּ פון געזונטע און לעבענסלוסטיגע יורען, און זייער פרומקייט שטערט זיי גאָר נישט צו זיין וועלטליכע מענשען.

די אונגאַרישע ישיבה־בחורים זענען צו גלייכער צייט סוחרים אָדער בעלי־מלאכות. די רייכערע האַנדלען מיט וועלדער, מיט פעלדער, מיט אָקסען און מיט פערד. די אָרימערע זענען קאָוואַלעס, שלאָסערס, סטאָלערס, בעקערס, באַרנערס, אָדער בעשעפטיגען זיך מיט אַנדערע געזונטע אַרבייטען.

אונזער ישיבה־בחור, משה דעם חזנ'ס, האָט געקויפט ביי די ציגיינערס פערד און אויך פערשידענע מעטאַל־וואַרען, וועלכע די ציגיינערס מאַכען פון קופּער און בליי. ער האָט זיי פערקויפט מאַנופאַקטור־וואַרען, ווי שטאָף, טיכער א. אַז.וו. א. וו.

משה'לע דעם חזנ'ס איז געווען אַ בחור אַ צאַצקע. ער איז געווען אַ שעהנער יונגערמאַן מיט געזונטע ברייטע פּלייצעס מיט רויטע באַקען — כאָטש ער איז געווען אַ ישיבה־בחור. ער האָט געטראָגען, ווי אַלע פרומע יונגעלייט, אַ ברייטען סאַמעטענעם הוט מיט געקרייזעלטע פאות, אַ קליין שפּראָצענדיג בערדיל און אַ קורצען ראָק ביז די קניע. גערעדט האָט דער ישיבה־בחור בלויז אונגאַריש. ער האָט אַפילו נאָך געקאָנט אַביסעל רייטש און אויך לשון קודש, אָבער דאָס האָט ער נאָר געברויכט צום לערנען אין דער ישיבה. אין טעגליכען לעבען האָט ער זיך, ווי אַלע אונגאַרישע יורען, בענוצט בלויז מיט דער לאַנדסשפּראַך. אַזעלכע יורען ווערען פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג, מיט דער אויסנאַמע פון גאַנץ־פערברענטע אַנטיסעמיטען, אַנערקענט און געאַכטעט.

ביי דער אָרעמער נישט־יודישער בעפעלקערונג ווערען אַזעלכע יורען נאָר בעטראַכט אַלס פּריצים.

ווי געזאָגט, איז משה'לע געווען אַ שעהנער בחור און אַ וועלטליכער מענש, און אַזוי ווי די ליבע פרעגט נישט ביי יונגע מענשען נאָך זייער נאַציאָנאַליטעט אָדער ראַסע, נאָר נאָך די געפיהלען פונ'ם האַרץ, האָט עס פּאַסירט אַז משה'לע איז געשטרויכעלט געוואָרען און ער האָט זיך פערליבט אין דער שעהנער ציגיינערין מאַרושאַ.

מאַרושאַ איז געווען אַ יונגע שעהנע פייערדיגע מיידעל האָט געטאַנצט מיט באָרוועסע פיס אויפ'ן פייכטען גראָז, מיט צולאָזענע שוואַרצע האָר מיט בליצענדיגע אויגען און מיט אַ פייקעל אין האַנט, מאַרושאַ האָט געטאַנצט ווי אַ וויכער, ווי לילית, און די בליצען פון איהרע אויגען האָט זי געוואָרפען צו אַ יונגענמאַן, וועלכער איז געזעסען אויף דער ערד און גערויכערט אַ ליולקע, דאָס איז נישט געווען קיין ציגיינער, נאָר אַ יורישער יונגערמאַן מיט פאות, מיט אַ שיטער בערדעל, מיט איין וואָרט, דער העלד פון דער געשיכטע, דער ישיבה־בחור משה'לע.

ער איז געקומען צו די ציגיינערס וועגען זיינע געשעפטען, און עס האָט זיך איהם דערווייל נישט געגלוסט אַהיים צו געהן. איז ער זיך אַזוי געזעסען אויף דער ערד, גערויכערט די ליולקע און געהערט ווי די ציגיינערס שפּילען, זינגען און געזעהן ווי מאַרושאַ טאַנצט.

קיין שלעכטעס איז דערביי, חלילה, נישט געווען. הערען און זעהן האָט מען געמעגט, און משה'לע איז גאָרנישט שולדיג געווען, ווען זיין האַרץ האָט זיך אָנגעצונדען מיט אַ פייער פון ליבע צו דער שעהנער ציגיינערין מאַרושאַ. זי האָט דעם יונגענמאַן בעצויבערט מיט איהר שעהנקייט, און ער האָט בעהאַלטען דעם סוד טיף ביי זיך אין האַרצען.

משה'לע איז געווען אַ יתום. קיין מוטער האָט ער שוין נישט געהאַט, און זיין פאָטער דער אַלטער חזן ר' נה, האָט איינמאָל בעמערקט, אַז זיין זוהן האַנדעלט עפּעס צופיל מיט יענער באַנדע ציגיינערס, עפּעס פאָהרט ער צופיל אַהין אין יענעם פלאַץ, וואו די ציגיינערס זענען געשטאַנען מיט זייערע ביירלעך. און אַ חוץ דעם, האָט דער אַלטער חזן בעמערקט, ווי משה'לע הויבט אָן צו ווערען אויס מענש. דהיינו, וואָס הייסט אויס מענש? עפּעס קען משה'לע נישט שלאָפען ביינאַכט, עפּעס האָט ער אויפגעהערט אַזוי געשמאַק צו לערנען גמרא, עפּעס האָט ער פערלאָרען דעם אַפּעטיט צו עסען און ער האָט אַנגעהויבען צו רעדען צו זיך אַליין, און ביים דאַווענען זיך שטאַרק געקלאַפּט אין האַרצען אַריין: אשמנו, בגדנו, דברנו דופי... מיט איין וואָרט, עס איז נישט מעהר דער אַמאָליגער משה'לע.

משה'לעס האַר'ץ איז געווען פערכשופט'ט מיט דער ליבע פון דער שעהנער ציגיינערין, מאַרושאַ, און איז די אַבענדען, ווען קיינער האָט נישט געזעהן, האָט משה'לע געשפּילט מיט דער ציגיינערין אַ געהיימע ליבע.

געכטיגט איינמאָל משה'לע ביי אַנ'אַלטען פויער און צורערט זיך מיט דעם פויער וועגען די ציגיינערס, און צו זיין גרויסען ערשטוינען, דערצעהלט איהם דער פויער, אַז מאַרושאַ, די שעהנע ציגיינערין, איז נישט קיין אמת'ע ציגיינערין פון געבורט, נאָר איהר פאָטער, אַנ'אָרעמער פויער פון יענעם דאָרף, האָט מאַרושען, ווען זי איז נאָך געווען אַ קליין שיקסעלע פון אַ יאָהר, אַוועקגעגעבען אַלס דינסטמיידעל צו אַ רייכען ציגיינער.

דאַרף זיך מאַכען, אַז איירער מאַרושאַ האָט פערפיהרט אַ ליבע מיט דעם יודישען יונגענמאַן, האָט זי געהאַט אַ חתן, איינעם אַ ציגיינער מיט דעם נאָמען סטראַך, ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז זיין געליבטע איז איהם אונטריי געוואָרען, איז ער געקומען צולויפען און אָפּגעזוכט משה'לען און צו איהם אַזוי געזאָגט:

— הער נאָר דו! איך האָב געהערט, אַז דו ווילסט ביי מיר אַוועקנעמען מיין כלה, מאַרושאַ.

— שייך אַוועקנעמען? — האָט משה געענטפערט מיט א שמייכעלע — זי געהט שוין אַליין, ב״ה. זי איז שוין אַ דערוואַקסענער מענש, מאַרושאַ.

— טאַקע?

— יאָ, יאָ.

הם... האָט געמאַכט סטראַך.

הם... הם...—האָט געמאַכט משה.

— משה ס'וועט זיין שלעכט מיט אונז — האָט געזאָגט דער ציגיינער.

— דהיינו?

—משה, ס'וועט זיין אויף מעסער־שטעך...

משה'לע איז אָבער נישט געווען פון די איבערגעשראָקענע יונגלעך, האָט ער געענטפערט:

— איך לאַך פון דיין טאַטען.

אַ וואָרט פאַר אַ וואָרט. די קאָנקורענטען האָבען זיך גענומען שלאָגען, און דער ציגיינער האָט אַריינגעשטאָכען משה'ן אַ מעסער אין דער פּלייצע, און מען האָט איהם געמוזט אָפּפיהרען קיין בודאַפּעסט אין שפּיטאָל.

דערווייל איז מאַרושאַ אַוועק פון די ציגיינערס און זי האָט זיך אין גאַנצען אָפּגעגעבען צו אָפּהיטען און ווידער געזונט מאַכען איהר משה'לען.

אין אַ קורצער צייט איז משה אַרויס פון שפּיטאָל פריש און געזונט און איצט איז שוין אַלעם געגאַנגען אויף אַ גליקליכען וועג. מאַרושאַ האָט זיך מגייר געווען, זי האָט אָנגענומען דעם יודישען גלויבען, און משה האָט מיט איהר געהייראַט כרת משה וישראל און זי איז געוואָרען אַ כשר און פרום יודיש ווייבעל, ווי אַלע ווייבלעך, און זי געהט אַלע שבת אין שוהל אַריין ראַווענען.

אַזוי ווי דער אַלטער חזן ר' נח, איז דערווייל געשטאָרבען, איז משה'לע געוואָרען חזן אויף זיין טאַטען'ס פּלאַץ, און זיין פרוי די חזן'טע, וועלכע הייסט איצט רחל'ע, העלפט אונטער איהר מאַן זינגען אין שוהל די תפילות.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּן). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאַג.

געהיימנישפולער טויטער קערפּער אויף אַ פעלד הינטער לובלין.

רעטזעלהאַפטער טויט פון אַ לעמבערגער סטודענט.— אין האַנד אַ רעוואָלווער און אַ שטיקעל דאַמען העמד.

הינטער לובלין, אויפ'ן פעלד פון גוט עליוובקע האָט מען דאָנערשטאָג פריה בעת מיליטערישע איבונגען, געפינען אין אַ קופּע שניי אַ טויטען קערפּער פון אַ מאַנספּערזאָן. דאָס אַרומיגע שניי איז געווען בעשפּריצט מיט בלוט. אין האַנד פון טויטען קערפּער איז געווען אַ רעוואָלווער „נאַגאַן"־סיסטעם, מיט וועלכען דער פערשטאָרבענער האָט זיך וואַהרשיינליך אַליין זיך גענומען דאָס לעבען. די קויל פון רעוואָלווער איז אריין אין גאָמבע, אונטערן האַלז און אַרויס דורכן שפּיץ־קאָפּ, צושמעטערענדיג דעם מוח און שאַרבען.

דער אויספאָרשונגס־מאַכט איז נאָך נישט געלונגען פעסטצושטעלען גענוי, ווי לאַנג דער קערפּער איז שוין טויט, וואַהרשיינליך אָבער איז עס שוין העכער צוויי וואָכען. צוליב די פרעסט איז זיך דער קערפּער נישט צופאַלען, נאָר גע־האַרטעוועט געוואָרען ווי אַ שטיק האָלץ. דער קערפּער איז געווען גאַנץ נאָר איין אויער איז געווען צוביסען פון קראָען.

די אָנקומענדע אויספאָרשונגס־פּאָליציי האָט אונטערזוכט די מלבושים פון טויטען קערפּער און דאָרט געפונען אַ דאָקומענט פון וועלכען עס איז צו זעהן, אַז דער פערשטאָרבענער איז דער 23־יעהריגער סטודענט פון לעמבערגער פּאָליטעכניקום פראַנציסעק לוטשינסקי פון דער יוזעפאַטאָ גאַס נומער 6.

וואָס דעם ראַזיגען לעמבערגער סטודענט האָט פערבינדען מיט לובלין, ווען ער איז אַהער געקומען, צוליב וואָס פאַר אַ צוועקען און ווי קומט ער אויף יענעם פעלד איז נאָך דערווייל נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

די פּאָליציי האָט אַרויסגעשיקט טעלעפאָנאָגראַמען קיין לעמבערג און פּרוּוען כדי זיך צו דערוויסען פּרטים אויפ'ן גרונד פון די אַדרעסען, וואָס מען האָט ביים פערשטאָרבענעם געפונען.

עס ווייזט זיך אַרויס, אַז דער פערשטאָרבענער האָט זיך געמוזט דערשיסען אין אַ ליגענדע פּאָזע, אַנדערש וואָלט ער ביים אומפאַלען פערלוירען דאָס היטעל פון קאָפּ. ער איז אָבער געבליבען ליגען מיט'ן היטעל אויפ'ן קאָפּ גלייך אָנגעטהוען.

אינטערעסאַנט איז, אַז אין האַנד פון ערמאָרדעטען האָט מען געפונען אַ שטיקעל פון אַ צוריסען דאַמען העמד.

די אויספאָרשונג ווערט ווייטער געפיהרט.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

80)

— אַך, יאָ! — האָט דער פּרעפעקט גוטמוטיג אַ זאָג געטון — דער נעכטיגער שפּיצעל מיט'ן טעלעפאָן! זייט זיך אָבער מודה אַז עס איז געווען אַ פיין שפּיצעל! נעהמען און איבערשניידען דעם דראָט אויף אייערע אויגען, און דערנאָך אַריינפּאַקען אייך אונטער דער אייזערנער פאָרהאַנג. מאַזע, דעם טעלעפאָן וועט מען דאַרפען גלייך פערריכטען, כדי איהר זאָלט זיך שטענדיג קאָנען פערבינדען מיט דער פּרעפעקטור. צי האָט איהר שוין גוט אַרומגעזוכט אין די צימערן?

— לויט אייער בעפעהל, הער פּרעפעקט, זוכען מיר שוין דאָ אַרום אַ שעה צייט.

— גוט טוט איהר! האָט דער פּרעפעקט אַ זאָג געטון — זוכט טאַקי, וואָרום די פלאָרענציא ליוואַסער דוכט זיך מיר אויס איז אַ גאָר וויכטיגע פערשוינטע, און ס'איז גאָר קיין ספק נישט, אַז זי איז בעטייליגט אינ'ם גאַנצען ענין. איך וואָלט אָבער נייגעריג געווען צו וויסען, וואָס פאַר אַ געמיינזאַמעס האָט זי געהאַט מיט סוווער'ן און מיט פערענאַ'ן? אין איהרע פּאַפּירען האָט איהר נישט געפונען גאָרנישט?

— גאָרנישט, הער פּרעפעקט — האָט מאַזע געענטפערט — בלויז רעכענונגען און בריף פון צושטעלער.

— און איהר, הער קאָמיסאַר?

— איך הער פּרעפעקט, האָב גראָד געפונען עפּיס אינטערעסאַנטעס...

וועבער האָט די ווערטער אַרויסגעזאָגט מיט אַ טריומפירענדען טאָן, און ווען דער פּרעפעקט האָט איהם אָנגעהויבען צו פונאַנדערפרעגען וועגען פּרטים, האָט ער צוגעגעבען:

— דאָס איז אַ באַנד פון שעקספּיר'ן, הער פּרעפעקט, דער אַכטער באַנד. ווי איהר זעהט, איז עס גאָר קיין בוך נישט, נאָר אַזאַ מין שאַכטעל אַזוי אויס קאָמבינירט, ס'זאָל דינען אַלס אַ בעהעלטעניש.

— וואָס איז געווען אין דעם שאַכטעל?

— עטליכע בייגעלעך פּאַפּיר, פון וועלכע בלויז דריי זענען פערשריבען... אויף איינער איז דאָ אַ רשימה פון די דאַטען, לויט וועלכער עס דאַרפען אָנקומען די, געהיימע בריף פונ'ם אינזשיניער פאָוויל.

— האָ, האָ! דאָס וואָלט דאָך געווען דער ריכטיגסטער בעוויז געגען פלאָרענציאַ ליוואַסער! — האָט דער פּרעפעקט אויסגערופען מיט גרויס פעראינטערעסירונג — חוץ דעם איז עס נאָך אַ בעוויז, פונוואַנען דאָן לואי האָט געוואוסט וועגען דער רשימה.

פערענאַ האָט זיך פערוואונדערט צוגעהערט: ער האָט זיך דאָך געהאַט אינגאַנצען פערגעסען וועגען דעם פּרט, און גאַסטאָן סוווער האָט איהם, בעת'ן דערצעהלען, גאָרנישט דערמאָהנט.

די זאַך איז געווען אויסטערליש.

פון וואַנען האָט פלאָרענציאַ געקאָנט האָבען די רשימה?

— און די איבריגע צוויי בויגענס? — האָט דער פּרעפעקט אַ פרעג געטון.

דאָן לואי האָט זיך צוגעהערט נאָך אויפמערקזאַמער:

די אַנדערע צוויי בויגענס, וועגען וועלכע עס איז איצט געוואָרען גערעדט, האָט ער דאַן ביי פלאָרענציאַ'ן נישט געזעהן.

— אָטאָ דאָ האָט איהר איין בויגען! — האָט וועבער אַ זאָג געטון.

דער פּרעפעקט דעמאַליאָן האָט גענומען דעם בויגען און איבערגעלייענט:

„געדענקען, אַז דער אויפּרייס האָט נישט קיין שייכות מיט די בריף, און אַז ער וועט פאָרקומען דריי אינדערפריה.

— אַך, אַזוי! — האָט דער פּרעפעקט אַ ציה געטון מיט די פּלייצעס — דאָס זאָל זיין די עקספּלאָזיע, וועגען וועלכער עס האָט גערעדט דער דאָן לואי, און וואָס דאַרף פאָרקומען גלייכצייטיג מיט'ן ערשיינען פון פינפטען בריף, ווי עס ווערט פאָרויסגעזאָגט אין דער רשימה פון די דאַטען. מילא, מיר האָבען נאָך צייט. דערווייל זענען אָנגעקומען דריי בריף, און היינט דאַרף זיך ווייזען דער פערטער. איבעריגענס, אויפצורייסען די ווילע אויפ'ן בולוואַר סושע איז נישט פון די לייכטע זאַכען! דאָס איז אַלץ?

— הער פּרעפעקט, זייט אַזוי גוט, און קוקט זיך צו צו די דאָזיגע ליניעס, וואָס זענען אָנגעצייכענט אויפ'ן דריטען בויגען. צי זעהט עס נישט אויס, ווי אַ פּלאַן פון אַ הויז?

— יאָ, עס זעהט טאַקע אויס!

— דאָס איז אַ פּלאַן פון פּאַלאַץ, אין וועלכען מיר געפינען זיך! — האָט וועבער פייערליך דערקלעהרט — אָט איז דער הויף דאָ איז דער פּאַוויליאָן פון וועכטער, און דאָרט איז דער פּאַוויליאָן פון פריילין ליוואַסער. פון דעם פּאַוויליאָן געהט אַ שטריך, וואָס ווערט אָנגעמערקט מיט רויטע בליי און געהט זיגזאַגיש דורך איבער'ן הויפּט-בנין. דער אָנהויב פונ'ם שטריך, וואָס איז בעצייכענט מיט אַ רויט קרייצעל, ווייזט אָן אויף דעם דאָזיגען צימער, און גענויער נאָך — אויף דעם אַלקער.

— דאָס וואָלט דאָך געהייסען, אַז ס'איז אַנ'ענטוואורף פון אַ געהיימען אַדורכגאַנג, וואָס פיהרט פון דעם פּאַוויליאָן צו דעם הויפּט-בנין? אויפ'ן צווייטען סוף פון דער שטריך-ליניע איז אויך דאָ אַ רויט קרייצעל.

— אַזוי איז עס, הער פּרעפעקט! מיר ווייסען בלויז נאָך נישט, וואָס פאַר אַ פונקט איז בעצייכענט מיט דעם קרייצעל. אויף יעדען פאַל האָב איך אַריינגעזעצט עטליכע אַגענטען אין דעם קליינעם קאַמער'ל לעם דעם שלאָף-צימער פון דאָן לואי, וואו עס איז פאָרגעקומען די לעצטע בעראַטונג צווישען דאָן לואי, פלאָרענציאַ ליוואַסער און גאַסטאָן סוווער. מיר קאָנען אָבער האַלטען פאַר זיכער, אַז אונז איז שוין בעקאַנט די בעהעלטעניש פון דאָן לואי פערענאַ.

(פאָרטזעצונג קומט).

נייע ערד-ציטערניש אין א״י.

פאריז, 27. (ספ. טעל.) אין סיריען און אין צפון-פאלעסטינא איז נעכ-טען פריה פארגעקומען א נייע ערד-ציטערניש. **קיין שום שאדען האט זי נישט אנגעמאכט.**

ווארשא, 27 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דאס היגע ביו-רא פון „קרן קימת" האט דערהאלטען א ידיעה פון דער הויפט-לייטונג אין ירו-שלים, אז די ערד-ציטערניש האט קיין שום שאדען נישט געמאכט.

רוים, 27. (ספ. טעל.) דער איטאליענישער געלערנטער ראפאעל בענ-דאנדי, וואס האט זיך ספעציאליזירט אויף די פארשונגען וועגען ערד-ציטערני-שען, זאגט פאר, אז ס'דארפען אין קורצען פארקומען נאך ערד-ציטערנישען.

ס'איז שוין א רייה יאהרען ווי בענדאנדי פערבערענגט טעג און נעכט אין זיין אבסערוואטאריע. אין 1922 יאהר האט ער פינקטליך פאראויסגעזאגט די שרעקליכע יאפאנישע ערד-ציטערניש.

לויט זיינע איצטיגע פאראויסזאגונגען וועט א'נ'ערד ציטערניש פארקומען אין אלאסקע, און מ'וועט זי פיהלען אויך אין מעקסיקא. ענדע פעברואר וועט אין אפריקא און אויפ'ן ווייטען מזרח פארקומען א שטארקע ערד-ציטערניש.

ראטיפיצירט דער איטאליעניש-ליטווישער האנדעלס-אבמאך.

קאוונא, 27 (ספ. טעל.) פון רוים טעלעגראפירט מען, אז מוסאליני און דער ליטווישער געזאנדטער טשארנעצקיס האבען זיך אויסגעטוישט מיט די רא-טיפיקאציע דאקומענטען וועגען דעם אבגעשלאסענעם איטאליעניש - ליטווישען האנדעלס-אבמאך.

דער יונגער מאן פון דער אלטער פרינצעסין

בעשטראפט מיט 300 מארק.

איצט וויל די פרינצעסין אפ'גט'ן דעם מאן וועלכער איז איהר שוין נמאס געווארען.

בערלין 27 (ספ. טעל.) דער בע-קאנטער רוסישער עמיגראנט זובקאוו (דער שוואגער פון עקס קייזער ווילהעלם) האט אין היגען קאזאנאוו-באר צושלאגען דעם קעלנער. ער איז אפ-געפיהרט געווארען אין פאליציי בע-צירק. דארט האט זיך ארויסגעשטעלט אז ער איז אין ערגיץ נישט געמאלדען און איז בעשטראפט געווארען מיט 300 מארק.

איצט וויל די פרינצעסין אפגט'ן איהר מאן, וועלכער איז איהר שוין נמאס געווארען מיט זיינע אוואנטורעס.

די געהיימניש פון דעם קראקאווער מיידעל

און דער אומבעקאנטער פרוי מיט דער בראדאווקע אויף דער נאז.

ווארשא, 27 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט). די געשיכטע מיט דער קראקאווער 19-יאהריגער פער'-סמ'טער מיידעל, וואס מ'האט פערפיהרט אין דער אנינער ווילע און שפעטער אפגעבראכט א היים קיין קראקא נעהמט אן אלס א מעהר סענסאציאנעלען כא-ראקטער און וועט אינגיכען וואהרשיינ-ליך אויפגעקלערט ווערען. (ז. נ. פאלקס-בלאט 48 און 50) די 19-יאהריגע עוו-געניא געפינט זיך אין א קראקאווער סאנאטאריום. איהר געזונד צושטאנד בעסערט זיך און מ'וועט שוין די טעג זי קענען פערהערען.

ווי ס'שטעלט זיך ארויס, פיגורירט די געהיימע דאמע פון דער ווילע אינ'ם קרימינאל אלבום פון דער ווארשאווער אויספארשונגס-מאכט. זי איז פערצייכענט אלס אינטערנאציאנאלע אפעריסטען. אין די צייטען פון דער דייטשער אקופאציע האט זי בעשווינדעלט די פרוי פון בע-זעלערס אדיוטאנט.

איבערהויפט האט זי זיך פערנומען מיט בעשווינדלען יונגע מיידלעך אויף א מאוסען אופן. דער דאקטאר, וואס איז ארויסגערופען אין דער ווילע ביי-אנין האט זי דערקענט לויט דער בראָ-דאווקע אויף דער לינקער זייט נאז. פון ווארשא איז זי אפגעשיקט געווא-רען קיין בערלין, נאר דארט איז זי בעפרייט געווארען ווייל זי האט גע-דראהט צו קאמפראמיטירען פיל אנגע-זעהענע דייטשע פאמיליעס. זייט דאמאלס האט מען פון פון איהר נישט געהערט ביז 1919 י. חען זי האט בעשווינדעלט א מאגנאט פון פויז-נער קאנט און איז ווידער פערשוואונ-דען. איצט איז זי ווידער אויפגעשוואומען.

PRZY PODAGRZE REUMATYZMIE ISCHIASIE GRYPIE NERWOBÓLACH, BÓLACH GŁOWY ZAZIĘBIENIACH
OKAZAŁY SIĘ TABLETKI TOGAL ŚRODKIEM ZBAWIENNYM.
SPRÓBUJCIE. A PRZEKONACIE SIĘ.

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH
TOGAL ROZPUSZCZA KWAS MOCZOWY
GERHARD F. SCHMIDT.
WYTWÓRNIA PREPARATÓW FARMACEUTYCZNYCH
ZURICH. MONACHJUM, BERLIN, WIEDEŃ. BUDAPESZT. TORONTO (KANADA). GDAŃSK.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
בושזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	4—3
ד״ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	12-9½ 5-4
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11
ד״ר לובימש	הויט- און געשלעכט-קר.	1—12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גמיטליכע קר.	2—12½
ד״ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	1—12
ד״ר על־אסבערג	כירורגישע-קראנקה.	3—1
ד״ר בערגסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג—וויזיטען אין שטאט.—אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.
ווי אויך א דענטיסטישער קאבינעט.

ד״ר ווילבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 נמ.
ד״ר ראושינסקי סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציהן, קאראנען, מאסטען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך מעטיג זונטאג.

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען.
2 נאווראט 2
נעמט אן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 8 אוו. פאר פרויען ספעציעל פון 4 5 נאכמיטאג. פאר אונבמיטלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס. טריפער און הויט-קראנקה בעהאנדל. פונמענער-שוואכס נעמט אן פון 5—9 אווענד

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליבעס-אפט אינפס. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

ס'ווערט געזוכט
א ריכטעווער
און א נייהער
אויף זאמנהאף-גאס 19, ביי ראזענבערג. 401

אנ'אויסלענדישע
ריצמאשין
אין בעסטען צושטאנד צו פערקויפען אין דער גילזען-פאבריק „רעקארד", זאוואדזקא 34. 405

א וועקסעל
אויף 100 זל. צאהלבאר דעם 4/6—28, אויסשטעלער רבקה פרעליך, זשירא שמעון פרעליך — איז פערלוירען געגאנגען. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבענען נעגען בעלוינונג צו שמחה פייפלאוויטש, זגערזשער 21

Dr. med.
BRAUN
25 פאלודניאווא 25,
טעלעפאן 40-26.
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אווענ׳.

א לערן-יונגעל
ווערט געזוכט אין דעם טאפעציר-געשעפט
קאנסטאנטינער 24. 191

Dr. med.
L. Pikielny
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען- און הארן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90
עמפפאנגט פון 4—7 אין אווענד

מאסאזש- און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89
[illegible]
עמפפאנג פון 3—5 נאכמ

Szanownym PP. Odbiorcom do łaskawej wiadomości, że przedstawicielstwo nasze na województwo łódzkie powierzyliśmy firmie

R. RICHTER i S-ka, Łódź, ul. Kilińskiego 136

otwierając tamże składnicę naszych wyrobów.

Łaskawie udzielone nam zlecenia, jak również zapytania o krzesła, prosimy przesyłać pod powyższem adresem.

FABRYKA KRZESEŁ GOŚCICINO
SPÓŁKA AKCYJNA
w Gościcinie.
ZAGÓRSKA FABRYKA KRZESEŁ i TARTAKI
SPÓŁKA AKCYJNA
w Zagórzu Pomorskim.
403

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל

בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין

44 **מעבעל-געשעפט** 44
נדאנסקא (דלוגא)
טעלעפאן 62-56

CH. ŁAZNIK

[illegible] מעבעל [illegible]

יור. י. אינפעלד
42. וושאדניא 42

וויכטיג פאר בעל-שמחות
איך גיב אויף אפנויץ
געפעסער, גאפעל, לעפעל, מעסער, ווינער שטיהל א. אז. וו. צו ביליגע פרייזען! עכט כשר!
מיט אכטונג **פרידוואלד,**
פאלודניאווא 10.
בעמ.: דער זאל ווערט אויך אבגעגעבען אויף חתונות.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טע׳. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד״ר ראזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאן	גערויען קראנקהייטען	12—2
ד״ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פאפיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד״ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד״ר ווינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד״ר טופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-טוגנדהאלונג, בעלייכטונגען, קאראנען, מאסטען א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאטלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. קאבינעט
פראפ. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.